

3
2019

PENGENYT

Der er nogen, der vil give dig
**PENGE FOR AT
BO I DIT HUS**

Hvis du vil nå alle
punkterne på din
**"BUCKET
LIST"**,
skal din pensions-
opsparing
have tre ben

COMPANY KARMA

ADVARSEL:

Giv aldrig følsomme
oplysninger fra dig
pr. telefon eller mail

Med de rigtige

**ERHVERVS-
FORSIKRINGER**

har **MINDRE**

VIRKSOMHEDER

en bekymring
mindre

handler
også om
at have
det rette
pengeinstitut

Mød os på
Facebook

Har du 500-eurosedler, så skynd dig at få dem vekslet

Foto: Colourbox

Det er let for kriminelle at transportere store beløb over grænserne i 500-eurosedler. Derfor vil der ikke blive trykt nye fra 26. april næste år, og allerede fra 10. januar næste år vil de ikke længere kunne bruges i Danmark.

Fra 10. januar 2020 vil du ikke længere kunne betale med 500-eurosedler i Danmark. Du vil heller ikke kunne veksle dem, indlevere dem i et pengeinstitut eller få dem udleveret. Det vil fortsat være lovligt at have 500-eurosedler, men du vil altså ikke længere kunne bruge dem i Danmark. Forbuddet mod at bruge 500-eurosedlerne er vedtaget af Folketinget som et led i kampen mod hvidvask og finansiering af terror.

Hvis man har 500-eurosedler, er det en god idé, at man går ned i sit pengeinstitut og får dem byttet eller vekslet. Og helst så hurtigt som muligt.

Der vil ikke længere blive trykt 500-eurosedler efter 26. april 2020, men man vil fortsat kunne veksle sedlerne i nationalbankerne i euro-landene.

Rumænske sedler er de mest snavsede

Foto: Colourbox

Pengesedler er noget snavsset stads, og rumænske leu tager prisen som de mest bakteriebefængte.

To hollandske og en tyrkisk forsker har fået Ig nobelprisen i økonomi for et forsøg, der viser, at rumænske leu-sedler lettere overfører bakterier end sedler fra en række andre lande. De reneste sedler viste sig at være kroatiske kuna.

Forskerne steriliserede en række sedler i forskellige valutaer, de havde liggende. Herefter påførte de tre forskellige slags bakterier på hver af sedlerne. Lod dem tørre i nogle timer og målte derefter på hvilke af sedlerne, der fortsat var flest bakterier.

Endelig lod de bankfolk tælle de forskellige slags sedler og målte, hvem af bankfolkene der havde fået overført flest bakterier.

Resultatet var, at bakterierne bedst trivedes på de rumænske sedler. Amerikanske dollarsedler og eurosedler placerede sig midt i feltet.

Forskerne mener, at en af grundene til, at de rumænske sedler var bedst (eller værst) til at holde på bakterierne, er, at der bruges en høj grad af plastikfibre i sedlerne. Ud fra forsøget kan de dog ikke påvise, at det kun er derfor, at leu-sedlerne danner den bedste grobund for bakterierne.

Ig nobelprisen er en slags alternativ nobelpris, der uddeles på Harvard-universitetet i USA. Man får prisen for forskning, der først får folk til at grine og derefter til at tænke.

Næsten hver tyvende, der får dansk pension, får den udbetalt i udlandet

Foto: Colourbox

De fleste, der får deres danske pension udbetalt i udlandet, får den udbetalt i vores nabolande Sverige, Norge eller Tyskland.

En analyse fra ATP viser, at antallet af personer, der får pension fra Danmark udbetalt i udlandet, næsten er fordoblet de seneste 15 år. Tallet omfatter både folkepensionister og førtidspensionister, men det er især blandt folkepensionisterne, at stigningen er sket.

I alt 57.500 personer eller næsten fem procent af pensionisterne fik i 2018 sendt pensionen til udlandet, og for nogle vil det nok være overraskende, at mere end halvdelen af dem, der fik

pensionen udbetalt i udlandet, fik den udbetalt i Sverige, Tyskland eller Norge. Først på fjerdepladsen kommer Spanien, så forestillingen om, at det typisk er på de solbeskinnede Middelhavskyster, man får sin danske pension udbetalt, er altså ikke rigtig.

Efter Spanien kommer Storbritannien, Frankrig, USA, Australien og Canada. Det er således i langt overvejende grad i landene i Vesten, at man får sin danske pension udbetalt.

Company karma handler også om at have det rette pengeinstitut

Side 4

Side 8

Så behøver man ikke spekulere mere over det

Side 10

Det er så nemt - at slå hul i sin økonomi

Side 13

Hvis du vil nå alle punkterne på din "bucket list", kræver det, at din pensionsopsparing går på tre ben

Side 14

Hvordan investerer man, når renten er i minus

Side 17

5 måder du kan blive snydt på via din computer eller telefon

Side 20

Der er nogen, der vil give dig penge for at bo i dit hus

Side 22

Hvordan laver man en god vin?

Side 26

SKEMA

SIDERNE

Med skattekalender

Side 31

COMPANY KARMA HANDLER OGSÅ OM AT HAVE DET RETTE PENGEINSTITUT

Det startede med to drenge, der gerne ville imponere med lidt breakdance, og endte med, at alle løverne fra det populære DR-program Løvens Hule i samlet flok købte sig ind i deres selskab. Hele vejen igennem har det samme lokale pengeinstitut stået drengene bi.

Fotos: Myselfie

“En ting er, at de sponsorerede nogle t-shirts til os, da vi kastede os ud i vores første jobs som dj’s. Men vi har også kunnet se, at de støtter op om gymnastikforeningerne og idrætsklubberne i området. Det gælder med klubtrøjer og den slags, men man møder også folk fra pengeinstituttet som hjælpetrænere, og ser, at de på mange andre måder støtter op om klubberne. Det betyder meget mere, end om rentesatsen er lidt højere eller lidt lavere”.

Sådan siger Thomas Bennedsen, når han skal fortælle om sit forhold til det lokale pengeinstitut, der har hjulpet ham, siden han som 14-årig kastede sig ud i at starte sin første virksomhed. Hans vilje til at starte nye virksomheder har ført til, at han i dag sammen med Peter Lynggaard Petersen er makkerparret bag virksomheden Myselfie, som samtlige af løverne i programmet Løvens Hule i DR købte sig ind i for 1 million kr. tilsammen, da sidste afsnit af denne

Det startede med, at Thomas Bennedsen (til højre) og Peter Lynggaard Petersen var glade for at danse breakdance. I dag driver de en millionforretning med at udleje Myselfieapparater til festglade danskere. Og har udvidet forretningen til også at omfatte en række andre europæiske lande.

Thomas Bennedsen startede sin karriere som iværksætter med at investere sine konfirmationspenge og 5.000 kr., han havde lånt af sine forældre, i DJ-udstyr, som han i parentes bemærket brændte af, før han overhovedet kom i gang med sit første job. De 5.000 kr. er for længst betalt tilbage, og i dag har hans far fået job i virksomheden, som han også er blevet medejer af.

sæsons udgave af programmet blev sendt tidligere i år.

Hele vejen igennem har han haft det samme pengeinstitut, som altså har hjulpet både med t-shirts til en 14-årig dreng og med kassekreditter og lån til køb af udstyr og finansiering af varevogne til millionforretningen. Og ud over at han har kunnet se, at pengeinstituttet støtter op om lokalområdet – og at det kender området og ved, hvad der er vigtigt for de folk, der bor der – har det betydet meget for ham, at det har forstået hans måde at arbejde på. Og at være på i det hele taget.

Som i en baggård i de gode gamle dage

Man finder virksomheden Myselfie i en underlig enklave med mange små og meget forskellige virksomheder i udkanten af Vejles centrum. Her er blandt andet et autoværksted, en genbrugsbutik, en dyrlæge og så altså Myselfie med kontorer og lagerfaciliteter. Kort sagt en mangeartet blanding, som det må have været i baggårdene i industribyerne i de gode gamle dage.

Når jeg skriver om Myselfie's kontorer, giver det let et forkert billede. Man forestiller sig måske lange gange med kontor efter kontor, hvor medarbejderne sidder ved deres computere. Sådan er det ikke. Nej, forestil jer et køkken med et par rum omkring, hvor man har presset alle de skriveborde ind, der overhovedet kan være. Og lidt til. Og ved dem alle sidder eller står medarbejdere og arbejder med computere eller er i gang ved telefonerne.

“Det er lidt af et sted, I har fundet jer her”, siger jeg til Thomas Bennedsen, efter at han har budt mig velkommen.

“Ja, men vi kan ikke være her længere end et par år mere. Så skal det hele rives ned, og vi bliver nødt til at flytte ud i industri-kvarteret”, fortæller han.

“Men bare rolig – vores company karma skal nok flytte med”, tilføjer han.

En ny måde at sige det på

Company karma – den er ny. Normalt fortæller virksomheder og organisationer om deres mission og vision, uden at de altid har helt styr på, hvad der er hvad. Men at høre om et firmas company karma – det er ikke noget, man oplever ret tit, når man som journalist besøger en virksomhed. Ja, faktisk må jeg indrømme, at det var første gang, jeg hørte udtrykket brugt på den måde, da jeg som udsendt for Pengenyt besøgte Myselfie.

Som sagt er virksomheden og Thomas Bennedsen, der leder den, heller ikke, som virksomheder eller virksomhedsledere er flest.

Det første, man kommer til at tænke på, når man ser Thomas Ben-

nedsen, er – sagt med al respekt – en figur fra en undergrundstegneserie fra de glade hippiedage i 1960'erne og 1970'erne. På samme måde er der en afslappet stemning i virksomheden, som der må have været hos de kredse, der prøvede at ændre verden dengang med slagord om fred og kærlighed.

Men tag ikke fejl. Det kan godt være, at stemningen er afslappet, men der bliver arbejdet dybt koncentreret, og det taler resultaterne da også deres tydelige sprog om.

“Sidste uge var jeg i Tyskland og skrive under på papirerne omkring starten af vores tyske selskab”, fortæller Thomas Bennedsen.

“En temmelig surrealistisk oplevelse. Der sad jeg hos en notar på et fint kontor med dyre møbler og byens bedste udsigt. Så er man kommet et stykke vej”, siger han.

Det skal bare fungere – hver gang

Så langt kommer man kun ved at tage det, man laver alvorligt.

“Ikke for at sige noget negativt om håndværkere, men hvis jeg for eksempel var tømrer og havde

Som noget unikt købte samtlige af løverne i det populære DR-program *Løvens Hule* sig ind i Myselfie, da Thomas Bennedsen og Peter Lynggaard Petersen var med i programmet i denne sæsons sidste udsendelse i foråret.

lavet en væg, der ikke var helt lige. Så ville jeg skulle mødes med kunden og sige: "Ja, det kan jeg godt se. Det må jeg lave om". Det kan vi ikke, når det, vi arbejder med, er, at folk får en god fest.

Hvis vi skal sende en Myselfie til et bryllup, og det viser sig, der er noget galt, så nytter det ikke, at vi kommer og siger: "Det er vi kedde af. Vi skal nok sørge for, at det virker næste gang, I bliver gift". Det dur bare ikke. Det skal fungere hver gang", slår Thomas Bennedsen fast.

Festens tredje midtpunkt

Om tanken med en Myselfie, fortæller han:

"Vi har alle sammen prøvet at være nogle stykker, der kommer forbi en fotoautomat ud på de små timer efter en fest. Så er der ikke ret meget sjovere end at sætte sig ind i automaten og se så fjollede ud som muligt og få taget billeder af det. Det er det sjove ved det, som vi bygger på med Myselfierne".

Helt lavpraktisk er en Myselfie et stativ med et apparat, der tager et

billede af personerne foran det nogle sekunder efter, at man har trykket på en knap. Det giver tid til, at man kan stille sig an – enkeltvis eller i en gruppe – og få taget aftenens sjoveste billede. Billederne bliver så gemt som et minde fra festen og kan deles blandt dem, der var med.

"På den måde skaber man et tredje fokuspunkt til festen. Ud over baren og dansegulvet er der nu et tredje punkt, hvor folk kan mødes og have det sjovt", siger Thomas Bennedsen.

En selfie, man er sammen om

Det er værd at understrege, at man er sammen om at have det sjovt med en Myselfie. Det er ikke som normalt, når folk tager selfies. Så bliver de let enormt koncentrerede om sig selv og lukker af for omverdenen. En myselfie åbner op, hvor en normal selfie lukker i.

"Vi ved godt, at den burde have et andet navn. Oselfie eller Viselfie eller sådan noget, men navnet Myselfie er nu engang blevet indarbejdet i folks bevidsthed, og så er det lidt sent at lave det om", siger Thomas Bennedsen.

Forretningen for virksomheden Myselfie består i at udleje Myselfieapparaterne. Man får dem med posten før festen og skal så sende dem tilbage bagefter. Det betaler man et beløb for, og det er grundlæggende det, virksomheden tjener penge på.

"Vi er lige kommet hjem fra en messe i Las Vegas i USA for virksomheder, der arbejder med lignende koncepter, men i USA sender man en fotograf ud sammen med apparaterne. Det gør det meget dyrere. Vores måde at gøre det på er langt enklere og lettere at gå til for brugerne. Det har ført til, at vores apparater er meget efterspurgt, og derfor er vi også ved at udvide forretningen til andre lande i Europa", fortæller Thomas Bennedsen.

Det startede med breakdance

I sidste ende udspringer idéen med Myselfies fra Thomas Bennedsens arbejde som dj.

"Jeg tænkte, at jeg måtte have noget, der adskilte mig fra andre dj's, og derfor fandt jeg på at tage en prototype af Myselfien

med ud, når jeg optrådte til fester. Det kunne jeg se, at folk var vilde med, og derfra var der ikke langt til at tænke, at der kunne være en forretning i Myselfies i sig selv", siger han.

At han begyndte at arbejde som dj udspringer igen af den lyst, han og makkeren Peter Lynggaard Petersen havde til at danse breakdance som 14-årige.

"Det var ikke altid, at dj'en spillede musik, vi kunne danse til, når der var fester dengang. Det måtte vi gøre noget ved, så derfor besluttede jeg selv at blive dj og købte mig en mixerpult", fortæller han.

Han havde evner for det. Og for at skaffe jobs. Så mange at han ikke selv kunne klare dem alle sammen, men heldigvis havde han også evner for at organisere, og i løbet af nogle år havde han med hjælp fra det lokale pengeinstitut opbygget en virksomhed med mere end 30 dj's, der optræder ved fester og arrangementer over hele landet. Den virksomhed eksisterer fortsat ved siden af Myselfie, selv om det er nogle andre, der tager sig af hovedparten af arbejdet med den i dag.

Pengeinstituttet hjalp blandt andet med at finansiere de varevogne, dj'erne bruger, når de kører ud til deres arrangementer. Og til folk, der tænker på at starte en lignende forretning, har Thomas Bennedsen et godt råd. "Køb varevognene godt brugte. Dj's er som regel unge drenge, hvor pandelapperne ikke er helt udviklet endnu, og de kører desværre med hovedet under armen", siger han.

Undervejs var han også med til at starte et reklamebureau, der også fortsat eksisterer, uden at han dog har andel i det længere.

I Løvernes Hule

Thomas Bennedsen havde således stor erfaring med at starte virksomheder, da han sammen med Peter Lynggaard Petersen stillede op i Løvens Hule for eventuelt at få en eller to af løverne med ind over Myselfie-virksomheden.

"Vi talte meget om, hvorvidt vi skulle gøre det eller ej, og var rystende nervøse, selv om vi havde forberedt os grundigt på, hvad de ville spørge om".

Heldigvis gik det godt.

"Vi havde talt om, at det kunne være fint, hvis vi fik en eller to af

løverne med, men at de alle sammen sagde ja – det havde vi aldrig forestillet os. Og det har betydet et kæmpe løft til virksomheden. Ikke kun fordi vi har fået dem med i ejerkredsen, men først og fremmest, fordi vi kan trække på deres erfaringer", siger Thomas Bennedsen.

"Har det gjort, at det er Myselfie, du vil koncentrere dig om de kommende år", spørger jeg ham.

"Helt sikkert", svarer han.

"Du er jo ellers lidt af en serieiværksætter. Du har ikke planer om andre, nye virksomheder?"

"Nej, ikke lige for tiden".

"Jamen, det virker som om, du bliver lidt træt af det, du laver, når der er gået tre år eller sådan noget. Hvad vil du kaste dig over næste gang? Studere jura, måske", fortsætter jeg.

"Hvis jeg kunne finde ud af at studere jura, havde jeg nok ikke kastet mig ud i alt det her", griner han. ■

Ideen med Myselfie er, at man lejer et Myselfie-apparat, når man skal holde fest, og så kan man ellers tage mere eller mindre fjollede billeder af sig selv og de andre, der er med til festen. Dermed får man et tredje sted at samles ud over baren og dansegulvet.

Der er grund til at hejse flaget. Det ser ud til, at huspriserne vil stige de næste par år.

Vi kan se frem til stigende huspriser de nærmeste år. I al fald, hvis vi skal fæste lid til Nationalbankens prognose for økono-

Flere og flere køber mad og lignende på nettet, og derfor bliver der færre og færre dagligvarebutikker.

84 procent af danskerne mellem 16 og 74 år handler nu på nettet. I 2009 var tallet 64 procent, så tallet er altså steget betydeligt de seneste ti år.

Tallene stammer fra Danmarks Statistik, og når man her ser på, hvor mange der kø-

Det er svært at vide, hvilken type værdipapir der vil give det største afkast. Derfor vælger mange at investere i fonde, der kombinerer aktier og obligationer.

Huspriserne stiger

mien, som banken sendte ud i september. Heri kan man læse, at priserne på enfamiliehuse på landsplan skønnes at stige med 2,4 procent i år, 3,5 procent næste år og 3,0 procent i 2021. I alt vil huspriserne altså stige med tæt ved 10 procent i år og de næste to år.

Som grund til prisstigningerne angiver Nationalbanken stigende indkomster og lave renter, men den venter, at de nye regler for beskatning af boliger, der træder i kraft i 2021, også vil have betydning for prisstigningerne.

Med hensyn til prisen på ejerlejligheder, skriver Nationalbanken, at priserne på lejligheder i København, Aarhus og Aalborg er bremset op, men at priserne fortsætter op i Odense.

Den skriver, at der sælges færre lejligheder end i de senere år, og anfører, at det skyldes højere priser, stramme låneregler, øget nybyggeri og de nye boligskatte regler, idet det formodes, at de vil betyde højere skatter for ejerlejligheder, mens de omvendt antages at føre til lavere skatter for huse.

Vi handler mere mad og medicin på nettet

ber forskellige varegrupper på nettet, gør man det ved at se på, hvor stor andelen af dem, der overhovedet handler på nettet, som køber en bestemt kategori af varer. Målt på denne måde, er medicin og dagligvarer de to varegrupper, hvor stigningen i antallet af danskere, der er begyndt at købe dem på nettet, har været højest.

25 procent af dem, der handler på nettet, køber således medicin og kosttilskud på nettet. Det er en stigning i forhold til kun 4 procent for ti år siden. 27 procent af dem, der handler på nettet, køber dagligvarer på nettet. Det er en stigning i forhold til 9 procent for ti år siden.

Den varegruppe, som flest køber på nettet, er tøj, sport- og fritidsudstyr, og på andenpladsen kommer rejseprodukter som for eksempel flybilletter. De to varegrupper er det henholdsvis 69 procent og 66 procent af dem, der handler på nettet, som køber.

I takt med at flere er begyndt at købe dagligvarer på nettet, er antallet af fysiske dagligvarebutikker i Danmark faldet. I 2008 var der lidt under 5.000 dagligvarebutikker rundt omkring i landet. I 2017 var det tal faldet til lidt over 4.300 butikker. Altså et fald på mere end 500 dagligvarebutikker på ti år.

Danskere vælger kombinerede investeringsfonde

Spred dine investeringer, lyder et klassisk investeringsråd, og hvis man vil investere i både obligationer og aktier, kan man gøre det gennem en såkaldt blandet investeringsfond.

Det er investeringsfonde, der kombinerer investeringer i aktier og obligationer, og de bliver mere og mere populære blandt private danske investorer. Siden 2015 er de private investorers investeringer i blandede fonde således steget med 160 procent. Og i år tegner de sig for næsten

en tredjedel af de private investorers investeringer i danske fonde.

Der er forskel på de blandede fondes risikoprofil afhængig af, hvor stor andelen af aktier er i dem. Er andelen af aktier høj i forhold til andelen af obligationer, regnes de for mere risikable, end hvis det er omvendt.

På grund af spredningen af risikoen i fondene, har de en lavere risiko end danske fonde set under et. Til gengæld er afkastet også lidt lavere end gennemsnittet for alle fonde.

Tænk KundeKroner, når du tænker realkredit

I 2019 og 2020 får 4 ud af 10 boligejere KundeKroner, fordi de har et lån fra Totalkredit. Det er en af grundene til, at Forbrugerrådet Tænk Penge anbefaler vores realkreditlån.

Læs mere om vores lån og KundeKroner på totalkredit.dk, eller hør mere hos dit pengeinstitut.

Totalkredit

Der er nok at se til, hvis man har en mindre virksomhed, og forsikringer er ikke altid det, der står først for blandt dagens mange opgaver.

Foto: Colourbox

SÅ BEHØVER MAN IKKE SPEKULERE MERE OVER DET

For mindre erhvervsdrivende kan det være altafgørende at have sine erhvervsforsikringer i orden. Det kan de hjælpe med i det lokale pengeinstitut.

Mikkel Mortensen kender en stor del af håndværksmestrene og de andre mindre erhvervsdrivende i Nordjylland. Og det er tydeligt at mærke, at han har stor respekt for dem.

"I forhold til den indsats de lægger i deres virksomhed, er det ikke altid, de får det ud af det, de har fortjent", bemærker han eksempelvis, når man taler med ham.

Alligevel er det for at tale med dem om noget, der umiddelbart giver dem ekstraudgifter, at han mødes med de erhvervsdrivende. Men samtidig noget, der kan ødelægge deres forretning, hvis de ikke har det – erhvervsforsikringer.

"Jeg ved godt, at de har meget andet at tænke på, og at forsikringer ofte er det sidste, der bliver tid til at tage sig af, men det er ærgerligt, hvis du har knoklet hårdt for at banke en forretning op, og du så løber ind i problemer, der kan lægge det hele i grus, fordi du lige overså det med forsikringerne", siger han.

Ikke to virksomheder er ens

Han er erhvervsassurandør hos Privatsikring, som mange af de lokale pengeinstitutter samarbejder med, når det gælder forsikringer. Det betyder, at det er hans arbejde at besøge de mindre erhvervsdrivende, som

de lokale pengeinstitutter henviser til ham, og tale med dem om, hvilke forsikringer de har brug for.

"I de lokale pengeinstitutter kender de deres kunder. Også deres erhvervs kunder. De er tæt på dem og bekymrer sig om, hvordan det går med dem. Og deres forretning. Derfor spørger de også ind til, om de er ordentligt forsikret, og i den forbindelse falder det ofte naturligt, at de træffer aftale om, at en som jeg besøger dem og taler med dem om deres forsikringsforhold", fortæller Mikkel Mortensen.

"Og det er vigtigt, at vi besøger dem og får en fornemmelse af virksomheden. Ikke to virksomheder er ens, og de forsikringer, vi tilbyder, skal passe til lige præcis de behov, den enkelte virksomhed har", understreger han.

Hele vejen rundt

Som eksempel på dette fortæller han, at han for nylig var ude at besøge en tømrermester. Her kunne han se, at tømrermesteren også havde en murersvend ansat og altså også tog sig af mureropgaver. Og så havde det ikke været tilstrækkeligt, hvis forsikringen kun dækkede tømreropgaver.

Foto: Privatsikring

Forsikringer – det er da noget af det mest ligegyldige. Noget for folk, der ikke tør tage en chance. Folk, der ikke lever i nuet, og som spekulerer alt for meget over, at der også kommer en dag i morgen.

Sådan kan man godt se på det, og det er der også mange, der gør. Og det går også fint. Lige til den dag, det går galt. Så ville det have været godt at have talt med – og lyttet til – en som Mikkel Mortensen, der er erhvervsassurandør hos Privatsikring.

Det er den slags, der gør, at det er afgørende, at han som assurandør besøger virksomhederne og lærer dem at kende, så han kan give dem den bedst mulige rådgivning.

Det er som nævnt et væsentligt træk ved de lokale pengeinstitutter, at de kender deres erhvervs kunder indgående. Men det betyder ikke nødvendigvis, at de altid er opmærksomme på, hvad der skal tages specielt hensyn til på forsikringsområdet. Derfor er det godt at have en som Mikkel Mortensen med inde over, når kunden skal have en rådgivning, der kommer hele vejen rundt om virksomheden. Også når det gælder forsikringer.

Tre kerneområder

Direktøren for Privatsikring, som Mikkel Mortensen arbejder for, hedder Mads Foged, og han forklarer, at man kan sige, at det er vigtigt at være opmærksom på tre områder, når det gælder erhvervsforsikringer.

- Det første gælder virksomheden selv.
- Det andet gælder ansvaret over for andre.
- Det tredje gælder sundheden. Både hos medarbejderne og hos virksomhedsejeren selv.

Det er svært at arbejde uden værktøj

“Vi har alle sammen set varebiler, der kører rundt med en plasticafdækning, hvor bagruden skulle have sidet. Det skyldes gerne, at der har været langfingrede folk forbi, som har smadret bagruden og stjålet det ofte dyre specialværktøj, håndværkeren har haft liggende i bilen. Eller måleudstyr eller reservedele.

Det er møgærgerligt, for det er effekter, håndværkeren er dybt afhængig af. Det er derfor vigtigt, at han hurtigt kan købe noget nyt, for at han kan løse sine opgaver, og her kommer vigtigheden af at have en god forsikring ind i billedet”, siger Mads Foged.

Det er et eksempel, som viser, hvor væsentligt det er at have forsikret virksomheden selv og dens ejendele. Andre eksempler er forsikringer af virksomhedens driftsudstyr som værktøj og maskiner samt inventar og varelager. Den slags løsøre bør være forsikret mod skader som følge af både brand, tyveri og vand.

Det er også vigtigt, at man har en såkaldt driftstabsforsikring, der dækker det driftstab, man kan komme ud for, hvis en skade gør, at man ikke kan leve op til sine forpligtigelser.

Endelig er der forsikringer mod hackerangreb og anden it-kriminalitet som for eksempel virus og ødelagte data.

Skade på andre

En ting er, at man forsikrer sig mod, at man ikke bliver ramt af skade på virksomhedens ting. Noget andet er, at man også selv – eller ens medarbejdere – kan komme til at handle på en måde, så der sker skade på andre eller deres ting. Og så kan virksomheden blive mødt med et erstatningskrav.

“Det kan blive dyrt”, påpeger Mads Foged.

Svaret hedder en ansvarsforsikring, der på den ene side betaler, hvis kravet mod virksomheden er berettiget, og på den anden side gennem dækning af retshjælp kan sikre, at man ikke skal betale for krav, der ikke er berettigede.

Mads Foged er direktør for Privatsikring, som mange af de lokale pengeinstitutter samarbejder med på forsikringsområdet. Han påpeger, at det groft sagt er vigtigt, at mindre erhvervsvirksomheder er forsikret på tre områder – skader på virksomheden selv, skader på andre og sundhed for medarbejderne og virksomhedsejeren selv.

Foto: Privatsikring

Hold dig sund

Som arbejdsgiver har man pligt til at have en forsikring, der dækker, hvis ens medarbejdere kommer til skade på arbejdet. Det gælder både medarbejdere, der arbejder på heltid og deltid, og uanset om de kun arbejder for en kort periode.

”Det er imidlertid kun den ene side af sagen. For hvad sker der, hvis man selv render ind i en skade eller bliver syg? Eller hvis en nøglemedarbejder pludselig bliver ukampdygtig? Så er det ikke sikkert, man kan overholde sine forpligtigelser, og kan man ikke det, ja, så kommer der ingen penge i kassen. Og der er jo stadig regninger, der skal betales, selvom mester ligger syg”, siger Mads Foged.

Derfor er det også vigtigt, at man er forsikret mod det tab af omsætning eller de forhøjede udgifter – for eksempel til en vikar – der kan opstå, hvis en selv eller en nøglemedarbejder bliver ramt af en skade eller sygdom.

Foto: Colourbox

Vil hellere ud at arbejde

Privatsikring forsikrer mindre virksomheder med op til ni medarbejdere, og som det ses, er der nok at tænke over, når det gælder forsikringer for ejere af den slags virksomheder. Også selv om de har meget andet at spekulere over.

”Det har vi fuld forståelse for. Jeg ved godt, at de i bund og grund meget hellere vil ud at arbejde og løse opgaver for kunderne end at bruge tid på at tale med mig om forsikringer. Det respekterer vi, og det er ikke fordi, vi vil presse noget ned i halsen på virksomhederne, som de ikke har brug for”, siger Mikkel Mortensen.

”På den anden side mener vi jo, at det er vigtigt, at vi giver dem en dækkende rådgivning og sikrer, at de forstår både detaljerne i de produkter, vi tilbyder, og hvor afgørende forsikringer i det hele taget kan være. Man skal også tænke på, at de fleste virksomheder udvikler sig hele tiden. De tager måske nye områder ind og påtager sig nye opgaver. Og så kan det have stor betydning, at de ikke blot holder fast i de forsikringer, de har tegnet for længe siden, men at det løbende sikres, at de har forsikringer, der lever op til, hvad de laver i dag”, konstaterer han. ■

I vore moderne tider er det også vigtigt, at en mindre virksomhed er forsikret mod it-kriminalitet.

Som en anden tandpine kan dårlig økonomi sidde og gnave og ødelægge ens dagligdag med store bekymringer. Det bliver let resultatet, hvis man roder sig ud i at tage kviklån.

Foto: Colourbox

DET ER SÅ NEMT – AT SLÅ HUL I SIN ØKONOMI

I langt de fleste tilfælde kan det bedst betale sig at spare op til det, man ønsker sig. På den måde undgår man at betale renter og omkostninger for at låne. Men nogle gange er det nu meget rart at kunne købe noget nu og her, selvom man ikke lige har pengene. Så må man låne, og det er der heller ikke nødvendigvis noget galt i. Hvis man bare er kvik nok til at låne, hvor man ikke bliver flået.

Man støder på reklamer for kviklån mange steder. I tog og busser, på TV og på computeren. Det er en side af sagen. En anden er, at man også kan læse tilsyneladende fagligt funderede artikler på nettet om fordele ved kviklån.

Det er nemt og hurtigt, og du skal ikke give så mange informationer om dig selv, og hvad du skal bruge pengene til. Og så er det overskueligt, fordi du hurtigt skal betale pengene tilbage, hedder det om fordelene ved kviklån.

Om ulemperne nævnes det som regel sådan lidt henkastet, at man let kan blive fristet til at tage lån, man ikke har brug for, og at omkostningerne er betydeligt højere end ved et lån i pengeinstituttet.

Kædelån er en dårlig vane

Alt sammen er sådan set rigtigt nok. Spørgsmålet er bare, hvordan man vægter fordelene ved kviklån i forhold til ulemperne. Og om man nu også overholder forudsætningerne for, at de fordele, der nævnes, holder stik.

Et springende punkt her er, om man virkelig får betalt lånet hurtigt tilbage. For hvis man ikke gør det, men gør det til en vane at tage lån

efter lån. Måske for at betale det ene lån af med det andet. Så kan det ende med at blive ekstremt dyrt i det lange løb.

Og her taler vi ikke om nogle få kroner fra eller til. Det kan ende med at løbe op i meget store summer og slå store, ja, næsten uoprettelige huller i ens økonomi langt ud i fremtiden.

Man kan også spørge sig selv: Hvis man skal betale et lån hurtigt tilbage, hvorfor så tage det i første omgang? Man skal jo alligevel være sikker på at have pengene kort efter, for at man kan betale lånet tilbage. Det virker meget kortsigtet. Med mindre at man i det hele taget har så store økonomiske problemer, at man har svært ved at overskue situationen. Og så er et kviklån i hvert fald ikke løsningen. Snarere tværtimod.

Kig på lånets ÅOP

Danskerne er generelt meget bevidste om prisen på de ting, de køber, og interesserede i at spare, hvor de nu kan. For mange synes prisen på lån dog at være en undtagelse. Derfor kaster de sig ud i at tage de kviklån, der reklameres så massivt for, i stedet for at tage sig tid til at sammenligne forhold-

dene mellem de forskellige steder, man kan få et lån.

Hører man til dem, der vælger det sidste og sammenligner prisen på lån, er det vigtigt, at man gør det på den rigtige måde. Det kan for eksempel lyde billigt, at man kun skal betale så og så lidt om måneden for et lån. Men hvis man skal gøre det over mange måneder, ender det alligevel med at løbe op, så man kommer til at betale langt mere for det, man har brugt lånet til, end det er nødvendigt.

Et vigtigt værktøj er at se på det, der hedder ÅOP. Det står for Årlige Omkostninger i Procent. Det kan give et billede af, hvor dyrt det reelt er at tage et lån, og kan være langt vigtigere, end at der ikke bliver stillet spørgsmål, og at pengene kommer hurtigt ind på kontoen.

I det lange løb vil det næsten altid være billigere at tale med sit pengeinstitut end at tage kviklån. Også selv om de stiller et spørgsmål eller to i pengeinstituttet. De gør det jo kun for at kunne give den ansvarlige rådgivning, der bør følge med at låne. ■

HVIS DU VIL NÅ ALLE PUNKTERNE PÅ DIN ”BUCKET LIST”, KRÆVER DET, AT DIN PENSIONS- OPSPARING GÅR PÅ TRE BEN

En tobenet taburet er ikke meget værd. På samme måde bør en fornuftig pensionsopsparing have tre ben – folkepension, arbejdsmarkedspension og opsparing via pengeinstituttet.

Lad os forestille os situationen: En bonde maler sine køer på den gode gamle maner. Han sidder på en trebenet taburet, mens han gør det. Det har gennem århundreder vist sig at være det bedste, da det er lettere at finde tre støttepunkter på et ujævnt staldgulv end fire. Da han sidder ved den sidste ko, knækker det ene ben på taburetten. Bonden vælter og kommer i faldet til at sparke til spanden med nymalket mælk, så den også vælter.

Rigtig ærgerligt, men har det noget med pensionsopsparing at gøre? Nej, måske ikke. Og så alligevel.

For hvis man nu sammenligner taburetten med vores internationalt anerkendte pensionssystem, og spanden med alt det, vi gerne vil nå, når vi bliver pensionister. Så giver det hele pludselig mening.

En af grundene til, at det danske pensionssystem er anerkendt som et af de bedste i verden, er netop, at det har tre ben som en taburet. Eller tre søjler, som man også siger.

Og alt det, vi gerne vil nå som pensionister, kaldes populært ”the bucket list” efter et gammelt engelsk udtryk, hvor ”to hit the bucket” – at vælte spanden – betyder at dø. Så alt det vi gerne vil opleve, før vi vælter spanden, er altså the bucket list.

Dermed giver ovenstående billede lige pludselig god mening – vores pensionsopsparing skal have tre solide ben – ellers vælter spanden, før vi når alt det, vi drømmer om at få tid til, når vi bliver pensionister.

Hvad betyder det mere konkret?

Som nævnt er det, at det danske pensionssystem har tre ben eller tre søjler, en af de ting, der gør, at det roses internationalt. For eksempel har Verdensbanken

i en rapport beskrevet opbygningen af det danske pensionssystem som robust og velkonstrueret. Blandt andet på grund af den valgfrihed, det giver med de tre søjler.

Konkret dækker det med de tre søjler over følgende:

- Søjle nr. 1 er folkepensionen og ATP, som sikrer, at alle har en grundlæggende indtægt som pensionister.
- Søjle nr. 2 er arbejdsmarkedspensionerne, som de fleste, der har arbejde, får gennem deres arbejdsgiver.
- Søjle nr. 3 er de individuelle ordninger, som man selv kan tegne, hvis man gerne vil have noget ekstra ud over den basisdækning, der ligger i folkepensionen og arbejdsmarkedspensionerne.

Ingen dør af sult, men derfor er det nu rart med lidt ekstra overskud

Sagt på en anden måde sikrer folkepensionen, at vi ikke dør af sult som pensionister. Arbejdsmarkedspensionerne sikrer, at vi har lidt mere at gøre godt med. Og de individuelt tegnede pensioner sikrer, at der er overskud til at gøre så meget som muligt af det, vi drømmer om som pensionister.

Som vi har været inde på, er samspillet mellem de tre søjler en af de ting, der fremhæves ved det danske pensionssystem. Og ser man på, hvordan de tre søjler supplerer hinanden, er det da også tydeligt, at alle tre dele hører hjemme i en velafbalanceret pensionsopsparing.

De første to dele er der ikke så meget, man selv kan gøre noget ved. De styres fra politisk side eller gennem ordninger på arbejdspladsen – enten bestemt gennem

Udtrykket "the bucket list" for alt det, vi skal, når vi bliver pensionister, er især blevet populært, efter at filmen *The Bucket List* med Morgan Freeman og Jack Nicholson i hovedrollerne havde premiere i 2007. Den er absolut værd at se, hvis man ikke allerede har gjort det.

På dansk bruger man i øvrigt også begrebet træskolisten i stedet for "the bucket list". Herhjemme snakker vi jo ikke om at vælte spannen, når vi dør, men om at sætte træskoene.

Foto: Colourbox

overenskomster eller på anden måde aftalt mellem arbejdsgiveren og medarbejderne.

Tilbage er den sidste del, som vi selv har indflydelse på. Vores individuelle pensionsopsparing, som vi naturligt tegner gennem pengeinstituttet.

De senere år er der ændret meget på reglerne for, hvordan man kan bruge dette tredje ben. Og det har ikke alt sammen været til fordel for pensionsopsparerne. Men trods alle

pensionsopsparing – en aldersopsparing, en ratepension og en livrente. De har alle hver deres særlige karakteristika. Der gælder specielle regler for hver af dem, og de passer derfor til forskellige situationer og dækker særlige behov. Men man kan også tilrettelægge en pensionsordning, der favner bredt, ved at kombinere opsparing i alle tre ordninger.

For at starte med aldersopsparingen, begynder den først at blive rigtigt interessant, når man for alvor

tillæg til folkepensionen, hvis ens forhold ellers gør, at man er berettiget til dette.

Man kan få en aldersopsparing udbetalt på forskellige måder. For eksempel som en engangssum eller i rater. Man skal ikke betale skat, når man får den udbetalt. Til gengæld får man heller ikke fradrag, når man betaler ind på en aldersopsparing.

I modsætning til opsparing som såkaldt frie midler er der den fordel ved en aldersopsparing, at det afkast, man får, kun beskattes med 15,3 procent, mens skatten er betydeligt højere på det afkast, man får af frie midler.

Man skal også tænke på, at når man har sat pengene ind på en aldersopsparing, er de øremærket til ens pension, og så er det sværere at komme til at bruge dem til andre formål. Det vil nogle måske opfatte som en ulempe, da det giver mindre fleksibilitet, men for andre vil det være en fordel, da man så har en vis sikkerhed for, at man ikke kommer til at røre pengene.

Ratepension

Hvis man vil sætte mere til side til pensionen, end man kan på en aldersopsparing, kan man vælge at gøre det på en ratepension. Her kan man sætte 55.900 kr. ind i år og 57.200 kr. næste år.

» Læs mere på Pengenyt.dk

Du kan læse mere om pensioner i tidligere numre af *Pengenyt*. Du kan finde de seneste artikler, vi har skrevet om emnet på Pengenyt.dk under Pension.

indgreb er der fortsat gode muligheder for, at man selv kan hjælpe med til at sikre sig en god tid som pensionist.

I det følgende vil vi se på de muligheder, der er, og kort summere op hvad der gælder for de forskellige pensionsformer.

Aldersopsparing

Groft sagt har almindelige danskere tre muligheder for individuel

nærmer sig pensionsalderen. I dag må man nemlig kun indbetale 5.200 kr. pr. år på en aldersopsparing, indtil det 5. år, før man når folkepensionsalderen. Herefter må man indbetale 48.000 kr. pr. år. Beløbene reguleres til 5.300 kr. og 50.200 kr. pr. år i 2020.

En aldersopsparing har ikke betydning for, om man får tillæg til folkepensionen eller ej. Uanset hvor stor, ens alderspension ender med at blive, kan man altså fortsat få fuldt

I forhold til en aldersopsparing er der ud over de flere penge, man kan sætte ind, også den fordel, at der bliver set bort fra det, man indbetaler på en ratepension, når det regnes ud, hvad man skal betale i skat. Man skal altså ikke betale skat af det, man indbetaler. Heller ikke topskat. Oven i købet får man et fradrag for indbetalingerne.

Fradraget er i år på 22 eller 8 procent af det, man indbetaler op til 71.500 på en ratepension eller en livrente. Om det er 22 eller 8 procent, afhænger af, om man har 15

den kan forlænges, så den varer helt op til 30 år. På den måde kan man styre, at udbetalingerne ikke bliver så store, at man kommer til at betale topskat af dem, eller at man bliver trukket mere i tillæg til folkepensionen, end det er nødvendigt.

Livrente

Den sidste mulighed for en pensionsordning, man selv kan tegne, er en livrente. Hvis man får den oprettet som en arbejdsgiverordning, kan man betale alt det ind på den, man vil. Den bliver udbe-

terladte får et beløb udbetalt, efter at man er død. Dermed er det ikke længere nødvendigvis sådan, at hele det beløb, man har indbetalt til en livrente går tabt, når man dør.

Det er et eksempel på, at livrenter i dag er moderniseret i forhold til tidligere, hvor man sagde, at en livrente var en god forretning, hvis man levede længe, da man så ville få mere ud af den, end det beløb, man havde indbetalt, i virkeligheden rakte til. Og omvendt, hvis man døde tidligt. Så risikerede man at have indbetalt mere, end man fik udbetalt.

Fotos: Colourbox

Det med tre ben kan forstås på mange måder. Når det gælder pensionsområdet, tænker vi på de tre ben i det danske pensionssystem – folkepensionen, arbejdsmarkedspensionerne og de individuelle pensioner, man kan tegne gennem sit pengeinstitut.

år eller mindre tilbage, før man når folkepensionsalderen. Når fradraget er fuldt indfaset næste år vil satserne være henholdsvis 32 eller 12 procent, og loftet for, hvad man kan få fradrag for, vil være 73.100 kr.

Dette fradrag skulle meget gerne opveje, at man risikerer at få mindre tillæg til folkepensionen, når man får pensionen udbetalt. Det kan selvfølgelig ikke udregnes, så fradraget krone for krone kommer til at passe med det, man ikke får i tillæg. Dertil er der alt for mange individuelle forhold, der skal tages med i betragtning. Men i store træk skulle fradraget gerne udligne, at man ikke får så meget i tillæg til folkepensionen, som man ellers kunne have fået.

En ratepension skal udbetales over mindst ti år, men udbetalingsperio-

talt som et fast beløb om måneden resten af livet, efter at man er gået på pension.

Fradragsreglerne ved indbetalingen er de samme som for en ratepension. Altså fradrag i topskatten og ekstra fradrag for indbetalingerne. Og beskatningen ved udbetalingen er også den samme som for en ratepension. Man skal altså betale skat af det beløb, man får udbetalt, men formodentligt mindre end det fradrag, man fik, da man betalte ind på livrenten.

Tilsvarende risikerer man at få et mindre tillæg til folkepensionen, end man ellers ville have fået, men igen skulle det ekstra fradrag ved indbetalingen gerne opveje dette.

I tilknytning til livrenter kan man i dag tegne ordninger, så ens ef-

Sådan kan man fortsat vælge, at det skal være, men der er altså også mulighed for at tilgodese ens efterladte gennem en livrente.

Tal med din pensionsrådgiver

Der er mange detaljer, vi ikke har berørt ved denne meget korte og overfladiske gennemgang af de muligheder, man har for selv at sætte ekstra til side til sin pension. Det hele skal naturligvis også ses i sammenhæng med den enkeltes samlede situation.

Det bedste, man kan gøre, er derfor at tage en snak med pensionsrådgiveren i sit pengeinstitut. Han eller hun kan gennemgå fordele og ulemper ved de forskellige typer pensionsordninger meget bedre, end der er plads til her. ■

HVORDAN INVESTERER MAN, NÅR RENTEN ER I MINUS

Renterne er lave. Som vi skriver andetsteds i Pengenytt, er de faktisk så lave, at store investorer vil betale, for at danske boligejere bruger deres penge til at købe hus for. Det illustrerer, at det også er svært for almindelige mennesker at investere beløb, de har til overs for en kortere eller længere periode. Tidligere kunne man placere pengene i obligationer. Det gav ikke det helt vilde afkast, men til gengæld var man sikker på, at pengene ikke gik tabt. Men hvad gør man i dag, hvor obligationer stort set ikke giver noget i afkast? Vi har spurgt økonomiprofessor Bo Sandemann Rasmussen fra Aarhus Universitet.

Pengenytt: "Hvis man har sparet nogle penge op, så man har et beløb til overs, man ikke skal bruge nu og her, men gerne vil investere, står man i øjeblikket i en svær situation med de lave renter. Men er situationen helt umulig?"

Bo Sandemann Rasmussen: "Man skal i hvert fald gøre sig klart, at hvis man vil have et afkast, må man tage større risici, end man har været vant til. Det vil i praksis sige, at man må investere en større del af sine midler i aktier".

Pengenytt: "Tidligere var en god anbefaling, at man fordelte sin investering i en slags pyramide svarende til kostpyramiden med en bund af risikofrie obligationer, et eller flere lag af aktier i solide danske eller udenlandske virksomheder ovenpå og mere risikable aktier som for eksempel i nystartede selskaber eller i udviklingslande i toppen – holder det i dag?"

Bo Sandemann Rasmussen: "Det er generelt en udmærket anbefaling. Man skal bare gøre sig klart, at det ikke vil give det store afkast i dag, hvor obligationer praktisk talt ikke giver noget i afkast. Vil man have et afkast, er man nødt til at påtage sig de større risici, jeg talte om før, og placere en større del af sine midler i aktier.

Samtidig skal man dog tænke på, at de lave renter også bety-

Foto: Privatfoto

der, at der er skabt en kunstig efterspørgsel efter aktier. Hvor det tidligere først og fremmest var virksomhedernes resultater, der afgjorde kursen på deres aktier, så er den i dag også bestemt af, at mange søger over i aktier, fordi de ikke kan få et afkast på obligationer. Det betyder, at man sagtens kan forestille sig, at aktiekurserne vil falde, hvis renterne begynder at stige igen. Uanset hvad kommer vi altså ikke uden om, at vi har et ubehageligt investeringsklima".

Markedet er en svær størrelse

Pengenytt: "En anden anbefaling hedder, at aktier på lang sigt altid vil stige, og at det derfor er vigtigt at holde sig inde i markedet, så man ikke går glip af de dage, hvor aktier stiger meget – holder det?"

Bo Sandemann Rasmussen: "Det afhænger af ens tidshorisont. Selvfølgelig vil det være en fantastisk situation, hvis man er så heldig at trække sig ud af aktiemarkedet, lige før markedet falder. Hvis aktiemarkedet falder betydeligt, vil en investering i obligationer til meget lave – eller ingen renter for den sags skyld – jo være en bedre investering end en investering i aktier. Problemet er bare, at det altid er svært at vide, hvordan aktiemarkedet vil udvikle sig. Især for private".

Pengenytt: "Indekset med de største danske aktier er steget lidt over 10 procent i år. Det er vel meget godt, er det ikke?"

Bo Sandemann Rasmussen: "Jo, men aktierne havde også fået et voldsomt slag i slutningen af sid-

"Vil man have et afkast af sin investering, må man tage større risici, end man er vant til. Det er til gengæld, ja, netop - risikabelt", mener økonomiprofessor Bo Sandemann Rasmussen fra Aarhus Universitet.

Foto: Colourbox

ste år. Igen – det er svært at vide, hvordan aktiemarkedet vil udvikle sig. Vi ved bare, at vi står over for store udfordringer med handelskrigen mellem USA og Kina samt Brexit, der får stor betydning for, hvordan udviklingen vil gå i Europa. Alt i alt er det således svært at se en ende på den usikre situation, vi står i”.

Mere af det samme

Pengenytt: ”Som du ser det, hvad skal der så til, for at renterne begynder at stige?”

Bo Sandemann Rasmussen: ”Her vil jeg gerne sige, at jeg hører til dem, der mener, det er forkert, at centralbankerne sætter renten ned. Nu har man igennem snart lang tid brugt rentesænkninger som middel til at skabe øget vækst. Og det er bare mere af det samme, man griber til. Jeg tror ikke, at det gør en forskel for virksomheder eller private for den sags skyld, om renten hedder plus 2 eller minus 1 procent. Det er ikke det, der afgør, om virksomhederne investerer, eller om private øger deres forbrug.

Rentesænkninger er bare mere af den samme medicin, og når det ikke har hjulpet i første omgang, er der ingen grund til at tro, at det lige pludselig vil begynde at hjælpe. Tag USA for eksempel. Her er der i bund og grund god

gang i væksten. Hvorfor skal man så sænke renten for at skabe mere vækst?”

Pengenytt: ”Jo, men en ting er centralbankernes rentesatser. Hvad med den reelle rente i samfundet. Den bestemmes vel mest af, hvad de store internationale investorer gør. Og hvad skal der til, for at de investerer, så renterne stiger?”

Bo Sandemann Rasmussen: ”Udfordringerne her har noget at gøre med, at alle er overforsigtige for tiden. Alle sparer op og sætter til side for at gardere sig, hvis tiderne skulle blive hårde. Formentlig fordi, der stadig sidder en frygt i os efter finanskrisen.

Der er bare det uheldige ved det, at så længe ingen vil bruge penge – det være sig private eller virksomheder – så sker der ikke rigtig noget med økonomien. Så er der selvfølgelig også de usikkerhedsfaktorer, jeg har nævnt tidligere som handelskrig og Brexit. Løses de udfordringer på en positiv måde, vil det være godt. Det er bare svært at se, hvordan det skulle ske”.

Nye kapitler til lærebøgerne

Pengenytt: ”Når den økonomiske situation er markant anderledes, end den plejer, hører man ofte nogen sige, at de økonomiske lærebøger skal skrives om. Er det

Som Bo Sandemann Rasmussen ser det, er investeringsklimaet ikke det bedste lige nu, men vi kan sagtens få vækst, hvis verdensøkonomien bliver lidt mindre usikker, og vi alle sammen begynder at bruge noget mere.

også tilfældet i den nuværende situation, eller vender alting på et tidspunkt tilbage til det gamle?”

Bo Sandemann Rasmussen: ”Vi skal i hvert fald have tilføjet nogle kapitler til de økonomiske lærebøger. Da jeg i sin tid begyndte at læse økonomi, var der ingen, der forestillede sig, at vi nogensinde fik en situation med negative renter. Det oplever vi i dag, så alt andet lige får vi ny viden om, hvad der sker i en sådan situation. Så, jo, der skal skrives nye kapitler til lærebøgerne. Men selvfølgelig håber vi, at vi kommer tilbage til en tilstand med mere almindelige renter igen. For det, vi oplever nu, er meget mærkeligt.

Jeg tror ikke, at vi vil få renter som i 70'erne eller 80'erne på 14-15 procent. Vi har forhåbentligt lært at styre økonomien så meget, at det ikke vil ske. Men vi kan håbe, at vi snart får et lidt mere normalt rentebillede. Som det er nu, er det for eksempel svært for folk, der står og skal på pension. De skal til at leve af afkastet af deres formue, og det er jo mindre heldigt, hvis der ikke er noget afkast. Så er det anderledes for unge, der står og skal købe en bolig. De nyder godt af de lave renter”. ■

Investering i ejendomme?

DLR Kredit leverer realkreditlånet

DLR Kredit yder lån til finansiering af kontor- og forretnings-
ejendomme op til 70% af værdiansættelsen. Værdiansættelse
foretages af DLR Kredits vurderingssagkyndige.

Vi tilbyder individuelle finansielle løsninger til alle typer
investeringer i samarbejde med lokale og landsdækkende
pengeinstitutter.

IT-svindlernes valgsprog. Og det kan være dine penge, de fisker efter.

Foto: Colourbox

5

MÅDER, DU KAN BLIVE SNYDT PÅ VIA DIN COMPUTER ELLER TELEFON

Phishing, smishing og vishing. Det er nogle få af de mange udtryk, der efterhånden findes for, hvordan svindlere forsøger at snyde os på internettet. Det viser, at svindelen på internettet er stigende, og at svindlerne hele tiden prøver at finde nye veje til at gennemføre deres kriminalitet. Interpol, der bekæmper svindelen internationalt, bringer på deres hjemmeside en liste over de fem mest brugte metoder til at snyde private på via nettet.

Danmark er et af de lande i verden, hvor vi bruger mobiltelefoner og internettet mest. Samtidig har danskerne forholdsvis mange penge. Det gør det interessant for internationale svindlere at prøve at lokke penge ud af os via nettet.

Svindlerne bliver dygtigere og dygtigere, og derfor er det også vigtigt, at vi bliver gode til at færdes på nettet uden at blive snydt. Det kan vi blandt andet blive ved at være opmærksomme på, hvordan svindlerne forsøger at snyde os, og hvad vi kan gøre for at forhindre det.

Det internationale politisamarbejde Interpol gør meget ud af at bekæmpe it-svindel og har lavet en liste over de syv mest almindelige former for it-svindel, heraf fem metoder, der vedrører private.

Vi har set på listen, og her er de mest almindelige måder, svindlere forsøger at fuppe private på:

1 Svindlerne ringer til dig eller sender en sms eller en mail.

Det startede med falske mails, som foregav at være fra myndigheder som skattevæsenet eller dit pengeinstitut. Det blev kaldt phishing, fordi formålet var "at fiske" oplysninger om adgangskoder, kontonumre eller lignende fra dig. I dag er det blevet mere almindeligt, at svindlerne sender en sms med samme formål. Igen camoufleret som om, den kommer fra for eksempel myndigheder eller pengeinstitutter. Det kaldes smishing (en sammentrækning af sms og phi-

shing). Det allerseneste er, at svindlerne i vid udstrækning er begyndt at ringe til mulige ofre. Det kaldes vishing (en sammentrækning af voice og phishing).

Det mest simple råd til at undgå den form for svindel er, at man aldrig nogensinde giver følsomme oplysninger fra sig over telefonen, i en sms eller via en mail. Man kan nemlig næsten være sikker på, at det er svindel, hvis man bliver bedt om at give den slags oplysninger fra sig via telefonen eller en mail. For et pengeinstitut eller en offentlig myndighed vil aldrig bede om følsomme oplysninger på den måde.

Lige sådan skal man aldrig besvare mails, man ikke stoler 100 procent på eller klikke på links eller downloade filer fra den slags mails.

2**Svindlerne laver falske hjemmesider som for eksempel foregiver at være fra dit pengeinstitut**

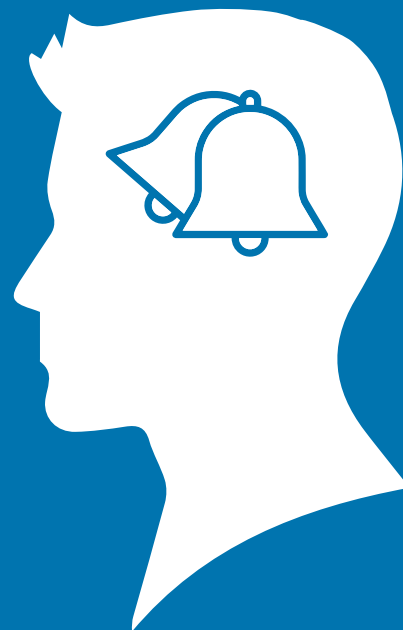
Henvendelser som ovenstående kan blandt andet have til formål at lede dig til hjemmesider, der ser ud, som om de er fra dit pengeinstitut, men som ikke er det. Her bliver du bedt om at give oplysninger fra dig om for eksempel dine adgangskoder eller kontonumre. Lad være. Dit pengeinstitut vil aldrig pludselig bede dig indtaste kontonumre eller andre oplysninger i pop-up vinduer eller lignende.

3**Svindlerne prøver at lokke dig til investeringer, som langt fra holder, hvad de lover**

Hvis du uopfordret bliver ringet op med tilbud om investeringer, der garanteret er sikre, og som giver et stort afkast, skal du passe på. Det kan være investeringer i værdipapirer, kryptovalutaer eller sjældne metaller, og tilbuddet gælder typisk kun i en kort periode og er kun for få udvalgte.

Bevar din kritiske sans og husk den gyldne sætning om, at hvis noget lyder for godt til at være sandt, er det som regel fordi, at det er det. Få altid uvildig finansiel rådgivning før du overfører beløb til den slags investeringer.

Det bedste middel mod it-svindel er ofte, at man bevarer sin sunde fornuft og kritiske sans og lader alarmklokkerne ringe, hvis man oplever noget, der virker forkert, når man bruger sin telefon eller færdes på internettet.

4**Svindlerne prøver at snyde dig, når du shopper online**

Man kan gøre mange gode køb på nettet, men også her skal man passe på svindel. Det kan man for eksempel gøre ved fortrinsvis at shoppe på danske hjemmesider, bruge kreditkort, kun at betale via sikre betalings-tjenester og kun at betale, når man er tilsluttet en sikker internetforbindelse, ikke når man bruger offentligt wifi.

Også når man shopper online, skal man passe på overdådige tilbud, der lyder for godt til at være sandt.

5**Svindlerne prøver at lokke dig med romantiske fælder**

Hvis man er på dating-hjemmesider, kan man komme ud for, at en person, man netop har mødt online, siger, at han eller hun har stærke følelser for en og beder om at chatte privat. Lignende henvendelser kan man få via sociale medier eller e-mail. Herefter kan man eventuelt blive bedt om at sende intime billeder eller videoer af sig selv, eller svindlerne kan bede om penge, gaver eller oplysninger om ens bankkonto eller betalingskort.

For at undgå den slags skal man passe på med, hvad man deler af personlige oplysninger på sociale netværk og dating-hjemmesider. Man skal også her bevare sin kritiske sans og stille relevante spørgsmål og eventuelt undersøge, om personens billede og profil er blevet brugt andre steder. Man kan også være opmærksom på stave- og grammatikfejl eller uoverensstemmelser i personens historie.

Man skal især være opmærksom, hvis man bliver bedt om at sende penge. Undgå det og lad også være at sende kort- eller kontooplysninger eller kopier af personlige dokumenter. På samme måde skal man ikke videregive kompromitterende informationer, der kan bruges til at afpresse en. ■

>> Digitalt selvforsvar

En vej til mere information om svindel via telefonen eller nettet er app'en Mit digitale selvforsvar, der er lavet i et samarbejde mellem Forbrugerrådet Tænk og TrygFonden. Her kan man få råd og vejledning om uheldige situationer, man kan komme ud for, når man er online. Blandt andet kan man blive opdateret om fup-mails, falske konkurrencer, digital svindel eller trusler fra skadelig software. Man kan også læse artikler om svindel på nettet og se guides med råd og tips, der kan hjælpe en mod at blive snydt.

Realkreditmosaik I

DER ER NOGEN, DER VIL GIVE DIG PENGE FOR AT BO I DIT HUS

Det lyder ikke helt normalt, og det er det absolut heller ikke. Men med de seneste rentefald henover sommeren er vi faktisk der, hvor der er boligejere, der får udbetalt penge for at have et realkreditlån. Ikke store beløb, men lidt har som bekendt også ret.

Money for nothing hedder et gammelt hit. Det handler om to lagerarbejdere, der misundeligt ser til, hvordan en ung rockstjerne – som de ser det – tjener store penge på ikke at lave et virkeligt stykke arbejde.

Sådan vil det altid være. Folk vil altid se forskelligt på andre menneskers indsats. Men uanset hvad man ellers kan synes, så må det at få penge uden at foretage sig andet end blot at bo, hvor man nu engang bor, bogstavelig talt være at få penge for at lave ingenting.

Den situation er der danske boligejere, som kommer til at være i de kommende år.

Penge i lommen i næsten fem år

Det kan for eksempel være boligejere, der har taget et såkaldt F5-lån uden afdrag hos Totalkredit i løbet af august, og som ikke låner mere end 40 procent af, hvad boligen er værd.

Det er et variabelt forrentet lån, hvor renten fornyes hvert femte år (i dette tilfælde i januar 2024), og for et sådant lån var renten eksempelvis minus 0,56 procent d. 21. august i år. Det er den rente, man betaler

til (eller får fra) dem, der har købt obligationerne bag lånet. Bidragssatsen, som man skal betale til Totalkredit for deres arbejde med lånet, er på 0,6 procent inklusive et tillæg for afdragsfrihed. Det betyder umiddelbart, at man skal betale 0,04 procent for lånet.

KundeKroner skal regnes med

Her kommer KundeKronerne imidlertid ind i billedet. Det er de kroner, som boligejere, der har deres lån hos Totalkredit, får retur i og med, at Totalkredit primært er ejet af Forenet Kredit, der er en forening for kunderne.

Satsen, man får i KundeKroner, er i år og næste år på 0,15 procent. Det besluttes normalt i løbet af foråret, om og hvor meget man får i KundeKroner det næste kalenderår. Det afhænger blandt andet af, hvordan det går for Totalkredit. Trækker man de 0,15 procent fra de 0,04 procent, boligejerne med F5-lånet optaget i august skal betale, ja, så ender man på en samlet procent på minus 0,11. Det er altså boligejerne, der skal have penge fra obligationsejerne og ikke omvendt.

For et lån på 1 million kr. er 0,11 procent 1.100 kr. eller lidt under 100 kr. om måneden. Ikke et voldsomt stort beløb, men i hvert fald betyder det, at man ikke skal betale for lånet.

Når det er for lån uden afdrag, at man får penge udbetalt, skyldes det, at man for lån med afdrag, fortsat skal betale en ydelse, men at man afdrager mere på lånet, end man betaler i ydelse. Det beløb, man ellers ville have fået udbetalt, går altså i stedet til, at man afdrager mere på lånet, så man bliver hurtigere færdig med at betale det tilbage. ■

>> Læs mere på Pengenytt.dk

Du kan læse mere om realkreditlån og muligheden for at lægge dine lån om på Pengenytt.dk. De seneste artikler, vi har skrevet om emnet, kan du finde under Boliger og finansiering af boliger. Her kan du også læse mere om Forenet Kredit og KundeKroner.

HVAD SKAL DER TIL, FOR AT RENTEN STIGER?

Når vi har negative renter på realkreditlån, betyder det rent faktisk, at obligationsejere – danske og udenlandske – vil betale danske boligejere for at være så venlige at låne nogle penge af dem. Hvordan er vi kommet dertil? Og ikke mindst vigtigt – vil det blive ved at være sådan, eller hvad skal der til, for at renterne begynder at stige igen?

Det er som bekendt svært at spå – især om fremtiden, og helt specielt vanskeligt har det vist sig at forudsige, hvordan det vil gå med renten. Nu kan den ikke komme længere ned, så herfra kan det kun gå opad, har vi hørt igen og igen. Men nej, gang efter gang har det overrasket økonomerne, hvor langt det er lykkedes renten at grave sig ned.

Det har betydet, at det i dag er meget svært at finde en økonom,

der vil udtale sig om, hvad der vil ske med renten fremover. I interviewet med økonomiprofessor Bo Sandemann Rasmussen fra Aarhus Universitet på side 17-18 var vi i stedet kort inde på, hvad der skal til, for at renten stiger igen. Det samme har vi talt med afdelingsdirektør Lars Boe fra Totalkredit om.

Usikkerhed og manglende vækst

”I virkeligheden er det lidt en trist historie, at renten er så lav, som den er”, siger han. ”For i bund og grund skyldes det, at der er stor usikkerhed om, hvordan det vil gå med økonomien fremover. Og her tænker jeg ikke så meget på økonomien i Danmark. Den betyder ikke det store, når vi ser på helhedsbilledet. Nej, det er verdensøkonomien, vi taler om”.

Som årsager til, at der er usikkerhed om verdensøkonomien, nævner han blandt andet handelskrigen mellem USA og Kina, manglende vækst i Europa, uro i Mellempøsten og en nervøsitet over, hvad et mere eller mindre hårdt Brexit vil komme til at betyde.

”Nervøsiteten over, hvordan det vil gå med væksten fremover, får centralbankerne til at sænke deres rentesatser og pumpe penge ud i markedet. Her skal man

”Danske realkreditobligationer regnes i dag for en såkaldt ”sikker havn”, hvor man kan placere sine penge uden at behøve være bange for at miste dem. Det er efterhånden blevet så attraktivt, at investorer ligefrem vil betale for at få lov at placere pengene i obligationerne”, forklarer afdelingsdirektør Lars Boe fra Totalkredit.

tænke på, at renten kan ses som prisen på penge, og når der er en overflod af penge i markedet, er prisen derefter. Penge er billigere, end de nogensinde har været før, og det giver os de lave renter”, siger han.

Solide danske realkreditobligationer er eftertragtede

”Al den uro i markedet gør, at mange investorer over hele verden søger efter et sikkert sted at placere deres penge. Og danske realkreditobligationer er noget af det mest sikre. Danmark er et af de få lande i verden, hvor økonomien får den allerbedste karakter af alle de største ratingbureauer. Samtidig har vores realkreditsystem vist sin styrke igennem økonomiske kriser i over 200 år, og derfor er det attraktivt at placere pengene i danske realkreditobligationer.

Det betyder, at investorerne faktisk er villige til at acceptere en negativ rente ved køb af obligationer – penge som de danske husejere altså får i rente, i stedet for at de skal betale rente.

Det er selvfølgelig godt for boligejerne. Omvendt har de fleste boligejere jo også penge sat til side for eksempel til pensionsopsparing. Her er det så til gengæld blevet svært at få et afkast, hvis pengene skal placeres nogenlunde sikkert, idet det jo ofte har været i obligationer. På den ene side er renten på ens boliglån altså lav, men på den anden side får man heller ikke det store ud af sin pensionsopsparing, så der er både fordele og ulemper ved de lave renter”, uddyber han.

Foto: Totalkredit

Et spørgsmål om, hvordan man tror, det kommer til at gå

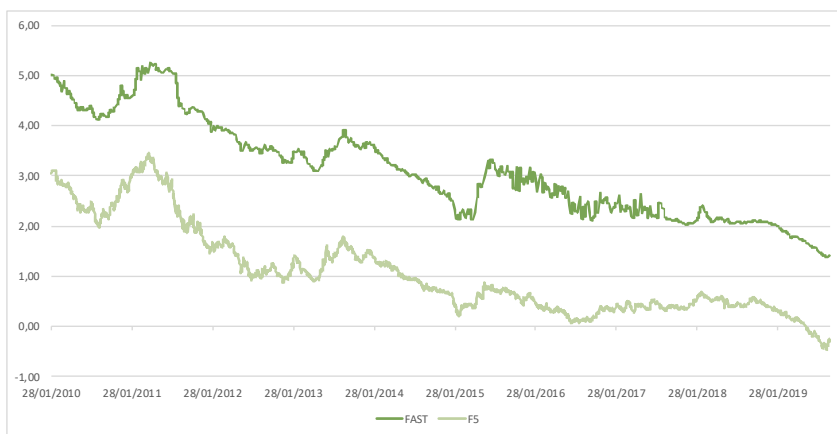
Efter den lange forklaring vender han tilbage til spørgsmålet om, hvad der skal til, for at vi får stigende renter:

”Svaret er i virkeligheden enkelt: At de problemer, der skaber usikkerhed om økonomien i dag, bliver løst. Så hvis USA og Kina

stopper med at føre handelskrig, og det fører til fornyet vækst i de to lande samtidig med, at vi får en stærk og stabil vækst i Europa, så vil de store investorer ikke være så bange for at investere i andet end obligationer længere.

Det vil gøre, at pengene vil søge væk fra obligationer og dermed til, at kurserne på obligationerne falder, hvilket igen betyder

højere renter. Så kort fortalt – hvis man tror, der kommer sikkerhed og vækst i økonomien, så tror man også på stigende renter. Og omvendt – tror man på fortsat usikkerhed og manglende vækst, ja, så tror man også på, at renterne vil blive ved med at holde sig, hvor de er i dag. Eller at de bliver endnu lavere, måske”. ■

Kilde: Totalkredit

Det går op og ned med renten. I de senere år dog mest ned, som det fremgår af kurverne her over renten på henholdsvis et fastforrentet 30-årigt lån og et lån med variabel rente, der fornyes hvert 5. år.

Realkreditmosaik III

TI-ÅRIGE OBLIGATIONER MED EN RENTE PÅ 0 PROCENT ER ALLEREDE EN GAMMEL HISTORIE

Det er kun få boligejere, der har et så billigt realkreditlån, at de ligefrem får penge tilbage, men også for andre boligejere er renten så langt nede, at de kan sikre sig et fordelagtigt lån for de næste mange år.

Det vakte stor opsigt i medierne, da det tidligere på året kom frem, at realkreditinstitutterne udstedte et 10-årigt lån, hvor den rente, der stod på obligationerne bag lånet, var på 0 procent. Det betød ikke, at lånet var gratis. Dels blev obligationerne solgt til lidt under kurs 100, dels skulle man fortsat betale bidrag til realkredit-

instituttet. Men alligevel – det var uhørt, at der blev udstedt obligationer med så lang løbetid med en pålydende rente på 0.

Det er imidlertid en gammel nyhed efterhånden. I dag har Totalkredit udstedt obligationer til 10-årige lån med fast rente med en pålydende rente på minus 0,5 procent.

Vi har også set 15- og 20-årige obligationer med en pålydende fast rente på 0.

Tal med din rådgiver i pengeinstituttet

Renten på obligationerne til 30-årige fastforrentede lån er også meget langt nede, og som nævnt andetsteds er den reelle rente på lån med variabel rente – som for eksempel et F5-lån – allerede negativ for nogle i dag.

Der er således kun en ting at sige – renterne er ufatteligt lave, og sidder man fortsat i en situation,

hvor man har et fastforrentet 30-årigt lån i ens bolig, hvor obligationerne har en pålydende rente på 2 procent eller derover, er det en god idé at skynde sig ned i pengeinstituttet og høre, om der er fordele ved at skifte til et lån med lavere rente. Det samme gælder, hvis obligationerne har en pålydende rente på 1,5 procent, og man ved, at man bliver boende i sit hus en række år ud i fremtiden. ■

Realkreditmosaik IV

DER ER FORSKEL PÅ REALKREDITINSTITUTTER I (KUNDE)KRONER OG ØRE

Der er reelle prisforskelle på realkreditlån. Det når Forbrugerrådet Tænk frem til efter at have testet de løbende omkostninger, man som boligejer skal betale til realkreditinstituttet, hvor man låner penge.

“Nykredit/Totalkredit vinder testen og tildeles derfor et Anbefaler. I samtlige otte lånesituationer i testen er Nykredit/Totalkredit billigst målt på de løbende låneomkostninger til realkreditinstituttet, når KundeKroner medregnes. Der er derfor generelt en god sandsynlighed for, at du i Nykredit/Totalkredit kan tage et konkurrencedygtigt realkreditlån”.

Sådan kan man læse i augustudgaven fra i år af Forbrugerrådet Tænks blad Penge. Her har Forbrugerrådet Tænk udarbejdet en test af de løbende omkostninger hos de fire realkreditinstitutter, private boligejere i Danmark kan vælge imellem, og det er på den baggrund, at man finder anbefalingen.

Otte situationer

Forbrugerrådet har testet otte typiske lånesituationer, og projektleder Lars Baadsgaard forklarer, at man har set på, “hvad lånene koster ud over renten, som jo ikke er bestemt af realkreditinstitutterne selv, men af markedet”.

Om resultatet af testen siger han:

“Rent procentuelt ser forskellene meget små ud, men fordi et boliglån typisk er på flere millioner kro-

ner, bliver det alligevel til noget, som man vil kunne mærke i en almindelig husholdning”.

Man betaler for manglende sikkerhed

Med hensyn til de forskellige typer lån, forklares det i bladet, at usikre lånetyper generelt er de dyreste. Det vil sige “lån uden afdrag med en belåningsgrad på 80 procent og med en variabel rente, der ændres ofte”.

Den billigste låntype er det sikreste lån, og det beskrives i bladet som “et fastforrentet 30-årigt lån med afdrag og en belåningsgrad på 0 til 60 procent”.

På den baggrund siger Lars Baadsgaard:

“Ud over at overveje om du er hos det billigste realkreditinstitut, er det altså også værd at overveje, om du vil skifte til en låntype, hvor du i stedet for at smide penge ud til forskellige gebyrer kunne betale mere af på lånet”.

Dog gør han opmærksom på, at man “altid vil skulle have flere penge op af lommen om måneden, hvis man vil have de laveste udgifter, fordi de billigste lån samtidig er med afdrag”. ■

Nænsomt plukkede druer udgør et godt grundlag for en liflig vin.

Maddy Kostros er universitetsuddannet i at dyrke og fremstille vin og har erfaring fra vingårde i Australien, Tyskland, Østrig og nu også Spanien.

Fotos: Privatfotos

HVORDAN LAVES MAN EN GOD VIN?

Hvordan får man 1 million kr. ud af at lave vin? Man starter med 10 millioner kr. Sådan lyder en intern joke blandt vinbønder. De gør det altså ikke for pengenes skyld. Nej, det er drømmen om at lave en virkelig god vin, der driver de fleste. Men hvordan gør man egentlig det?

Vi har spurgt Maddy Kostros, der er uddannet i at lave vin fra universitetet i Melbourne i Australien, har arbejdet på vingårde i Australien, Tyskland og Østrig og i dag har fået mulighed for at stå for fremstillingen af sin helt egen vin på vingården La Donaira i Andalusien i Sydspanien.

Det var virkelig et godt glas hvidvin, Maddy Kostros bestilte til os, da jeg mødte hende på en vinbar i København for at høre om fremstilling af vin til artiklen her til Pengenytt. Ikke for sødt, men heller ikke bittert, en god fylde i smagen, friskt, men ikke tyndt. Farven dyb ravgul, og en behagelig duft. Jeg skal huske at spørge hende, hvad det var for en vin.

Sådan har man en gang imellem en oplevelse ud over det sædvanlige med vin. Men hvad er det, der gør, at et glas vin bliver så meget bedre end så mange andre. Hvad er det, den ene vinbonde gør, som den anden ikke gør, for at lige præcis hans eller hendes vin får os til at sige: "Hold da op – den kan noget, den her vin".

Fra børsmægler til vinbonde

Det er det, vi har bedt Maddy Kostros fortælle os om. Hvor er det, at den enkelte vinbonde kan gøre en forskel? Hvilke håndtag kan han eller hun skrue på for at få det ypperste ud af druerne og ned i flasken, vi forbrugere kan nyde?

Hun kommer i virkeligheden fra en familie af finansfolk. Faktisk var hendes bedstefar med til at grundlægge værdipapirbørsen i Australien, og hun har da også selv arbejdet i en børsmæglervirksomhed og også studeret jura for den sags skyld.

Men alt det ligger langt tilbage. Undervejs i forløbet fik hun et job i en vinhandel og fandt ud af, at det var vin, hun skulle arbejde med. Derfor tog hun en univer-

sitetsuddannelse i at dyrke og fremstille vin, fik arbejde på en vingård i Australien, rejste til Tyskland, fik job på en stor vingård der – "de fremstillede vin, som var det CocaCola", siger hun – tog videre til Østrig, hvor hun fik arbejde hos en vinbonde, der fremstillede biodynamisk vin, mødte en rigmand, som var i gang med et større projekt i Andalusien med det mindre, men meget luksuriøse hotel La Donaira med tilhørende restaurant, agroturisme og en idé om, at der også var plads til at fremstille stedets egen vin.

Maddy Kostros fortalte ham om sine visioner for, hvad der skulle til for at fremstille den helt rigtige vin, og det var lidt af en drøm, der gik i opfyldelse for hende, da de blev enige om, at hun fik mulighed for at prøve.

Første forudsætning - vinstokkene

"Der var allerede nogle 15 år gamle vinstokke på stedet, hvilket stadig er forholdsvis unge vinstokke, men jeg fik mulighed for at plante 2 hektar yderligere med vinstokke, jeg selv valgte", fortæller Maddy Kostros.

Dermed er vi ved den første forudsætning for et godt glas vin – de rette vinstokke.

"Jeg valgte en type, som giver en forholdsvis let vin. Det normale i den del af Spanien er ellers nogle druetyper, som giver en meget kraftig, lidt tung rødvin, men det var ikke den type vin, jeg ville lave. Stadigvæk var det dog vigtigt for mig at vælge en type vinstokke, som jeg var sikker på, ville gro og trives på den type jord og med de klimaforhold, der er på de kanter", fortsætter hun.

Anden forudsætning – behandlingen af vinstokkene

Maddy Kostros boede på vingården det første år for at få en fornemmelse af området og forholdene for vinen. Til at hjælpe med det praktiske arbejde havde hun to unge spaniere, og da de første druer begyndte at komme frem på vinstokkene, kom de farende med sprøjter med ukrudtsmiddel og ville gå i gang med at sprøjte for at beskytte de spæde drueklaser.

Her kom Maddy Kostros tro på, at den bedste måde at dyrke vin på er biodynamisk, imidlertid ind i billedet.

Hun tror på, at hvis man planter vinstokkene på den rigtige måde, kan de sagtens klare sig selv, og at det kun skader vinen og jorden at sprøjte.

Som med alt andet landbrug er meningerne delte på dette punkt, men under alle omstændigheder er behandlingen af vinstokkene og at sørge for, at druerne udvikler sig på den rigtige måde, en anden af de faktorer, der får betydning for, hvordan den færdige vin bliver.

Tredje forudsætning – høsten

Når druerne har vokset sig store og modne, skal de høstes, og igen kan det gøres på forskellig måde.

"Også her er det et spørgsmål om, hvad man vil med sin vin", siger Maddy Kostros.

"Selvfølgelig er det mest effektivt at høste med maskiner, så hvis man har kæmpe marker og skal have fremstillet millioner af flasker vin, ligger det i sagens natur, at man bruger maskiner. Problemet med maskiner er, at de ikke plukker druerne særligt nænsomt. De kommer let

Foto: Privatfoto

En af vinnemagerens fornemste opgaver er at smage sig frem til, hvornår vinen er helt klar.

til at smadre dem på en måde, der ikke er hensigtsmæssig. Samtidig tager de meget mere med fra vinstokkene end bare druer. Det giver derfor langt fra det bedste materiale til den videre forarbejdning af vinen. Herudover kommer maskinerne let til at trykke jorden sammen om vinstokkene, hvilket kan gøre, at de vokser dårligere de kommende år. Så nej, den bedste vin får du fra druer, der er plukket med hænderne af folk, der vil noget med deres vin", forklarer hun.

Fjerde forudsætning – presningen

Så skal druerne presses, så man får saften ud af dem – den saft, der senere skal blive til den liflige vin.

Og her tror Maddy Kostros ikke på håndkraft. Nej, det er fødderne, der skal tages i brug.

"Den menneskelige krop har den helt rigtige vægt til at presse det bedste ud af druerne, og så er der altså et eller andet ved kontakten mellem den menneskelige hud og druesaften", mener hun.

De fleste steder sker presningen med maskiner i dag, og det er da heller ikke fordi, at Maddy Kostros er så fastlåst omkring, at druer absolut skal trampes

Foto: La Donaira

Det andalusiske landskab giver gode vækstvilkår for druerne.

på af menneskefødder fremfor at blive kvast af maskiner, som hun for eksempel er omkring, at de skal håndplukkes i stedet for at høstes af maskiner. Men stadigvæk mener hun, at man får den bedste vin fra druer, som folkene på vingårdene - om man så må sige - har haft tærne i.

Femte forudsætning – gæringen

Vi er nu der, hvor vinen skal gære, og første del af processen er lidt forskellig afhængigt af, om det er rød- eller hvidvin.

“Det er faktisk ikke kun typen af druer, der afgør, om det bliver en rød- eller en hvidvin. Det er lige så vigtigt, at skaller, kerner og druerester fjernes hurtigt fra saften, hvis det skal være en hvidvin. Vil man lave rosévin, lader man dem blive i lidt længere, og skal man lave rødvin, lader man dem blive i saften i op til en måned. Det sætter præg på rødvinen”, fortæller Maddy Kostros.

Og så skal vinen ellers stå og gære.

“Hos os sker det i amphoraer – store lerkrukker, som man kender det fra det gamle Grækenland. Amphoraerne kan tage op til 400 liter hver. Når vi har valgt det, har det noget at gøre med, at der er meget ler i jorden, hvor druerne vokser. Derfor giver det mening, at vinen også er omgivet af ler under gæringen. Det betyder også, at vi for eksempel har valgt egetræsfade fra, og det er meget bevidst. Jeg vil have en vin, der smager af vin. Ikke en vin, der pakkes ind i en smag af træ, som den uvægerligt bliver, når den gærer på egetræsfade. I hvert fald når det er unge egetræsfade”, siger hun.

Under gæringen kan man vælge at tilsætte forskellige stoffer. Op til 72 forskellige lærte Maddy Kostros på universitetet. Men ikke hos hende. Hun mener, at vinen fint kan klare sig selv.

“Det har også noget at gøre med, om man tilstræber, at vinen altid skal være den samme. Producerer man store mængder, der skal være ens fra år til år, uden at man kan smage, at forholdene har været forskellige med megen regn det ene år, blæst det andet og sol det tredje, kan

man opnå det ved at tilsætte forskellige stoffer, der gør vinen ensartet. Det er det, jeg kalder CocaCola-metoden, men det er ikke det, vi vil. Hos os må man godt kunne smage, at vinen er et naturprodukt, der er afhængig af, hvad naturen har udsat vinen for under opvæksten. Derfor tilsætter vi ikke kunstige stoffer for at styre dens udvikling under gæringen”, fastslår hun.

Sjette forudsætning - færdiggørelsen

Når vinen så er ved at være gæret færdig, skal vinmageren afgøre, hvornår den er klar til at blive hældt på flasker eller lagt hen til yderligere lagring.

“Det er måske her, at vinmagerens sande kunnen kommer allermost til udtryk. Ved at slå fast, hvornår vinen er færdig. Og der er kun en ting at gøre for at finde ud af det – smage, smage og smage, uge for uge, dag for dag indtil man føler, at nu er den der”, siger Maddy Kostros.

Hun er lykkedes med at fremstille en vin, der kan tilfredsstille de krævende gæster på La Donaira, når de skal nyde stedets egen vin til retterne, der serveres.

Og de processer, vinen på vingården i Andalusien har været igennem, er de samme processer al vin går igennem, før vi forbrugere får den i glasset.

Det er alle de valg, vinbonden har truffet, vi kan smage – hvilke vinstokke, der er brugt, om de har passet til jordbundsforholdene og klimaet, hvordan der er blevet taget hånd om druerne under opvæksten, hvordan druerne er høstet, hvordan de er blevet presset, hvordan gæringsprocessen er foregået, om der er blevet brugt amphoraer, ståltanke eller egetræsfade, og om det i givet fald har været unge eller ældre egetræsfade. Og sidst, men ikke mindst, hvornår vinmageren har lagt sig fast på, at nu er den klar.

Som det kan ses, er variationsmulighederne utallige, og når man tænker på alt dette, er der ikke noget at sige til, at vine falder så forskelligt ud. ■

Forvaltningskapitaler

Forvaltningsinstituttet for Lokale Pengeinstitutter er godkendt af Justitsministeriet til bestyrelse af:

- Fondes midler
- Værgemålsmidler
- Båndlagt arv/gave
 - herunder rentenydelseskapitaler

Instituttet fungerer som forvaltningsafdeling for kunderne i bl. a. de lokale pengeinstitutter.

Vi er altid gerne til disposition

Alle er velkomne til at kontakte os og trække på vores ekspertise i forvaltnings spørgsmål – herunder regnskabs- og investeringsregler, ansøgning om frigivelse af beløb under værgemålsmidler og båndlagte kapitaler m.v.

Opdateret information om de forskellige forretningsområder findes også på vores hjemmeside:

www.forvaltningsinst.dk

Her er nyttig viden at hente for bl. a.

- advokater og revisorer
- medlemmer af fondsbestyrelser
- værger
- personer med båndlagte kapitaler m.v.

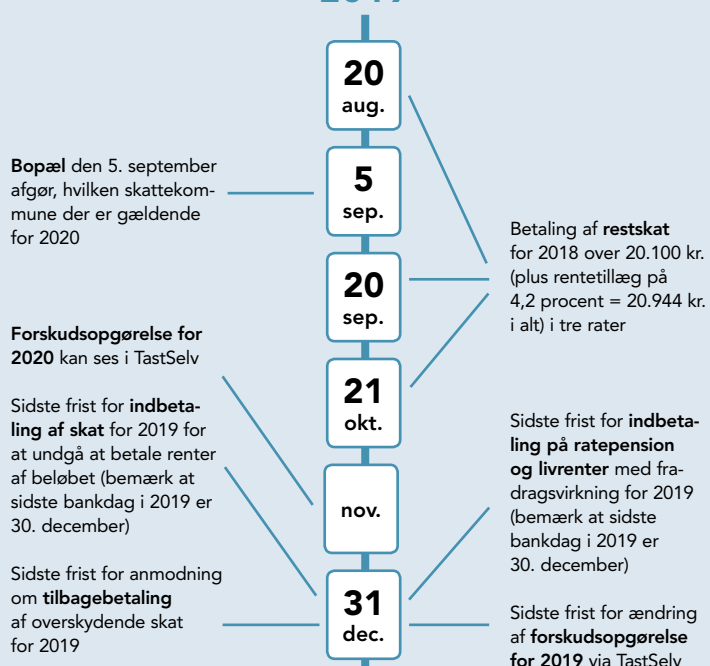
Forvaltningsinstituttet

f o r L o k a l e P e n g e i n s t i t u t t e r

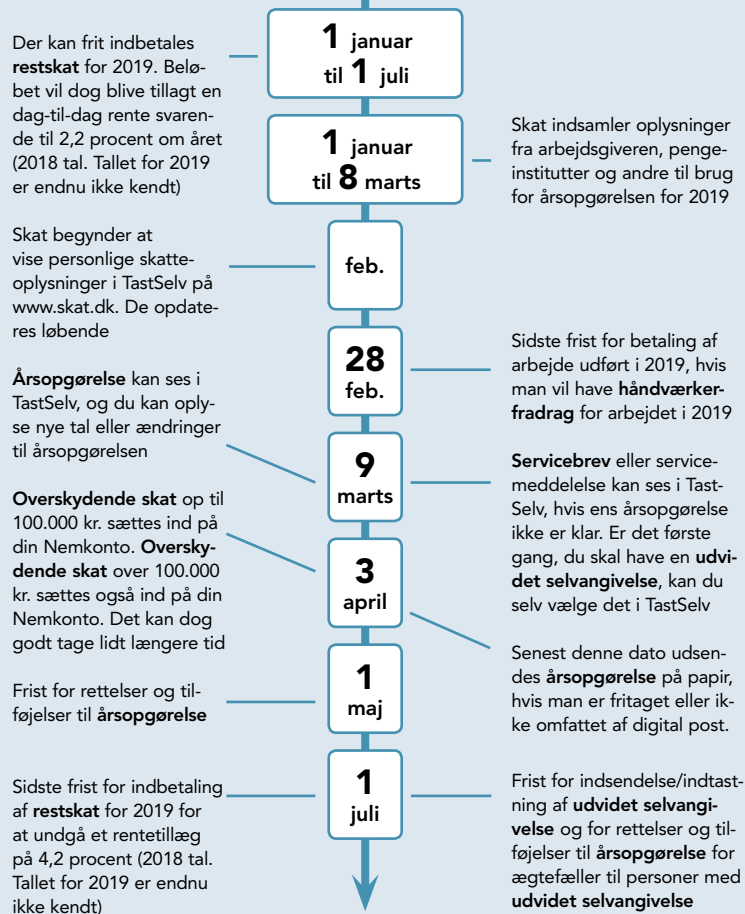

SKATTEKALENDER

2019

2020

Pengenyt fås også indtalt på cd-rom, så blinde og svagtseende har mulighed for at "læse" bladets artikler om privatøkonomi, skat, pension og meget andet.

Der er tale om det særlige Daisy-format, som gør, at brugeren kan navigere rundt i teksten. Selve lydfileerne er i mp3-formatet.

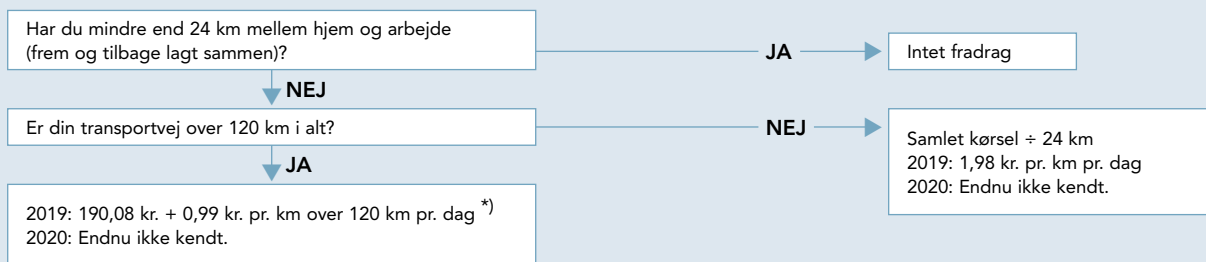
Cd-rommerne kan afspilles på de særlige Daisy-afspillere, som mange blinde og svagtseende bruger, eller på andre afspillere, der kan afspille mp3-filer.

Vi råder over et mindre antal cd-rommer til udlån, men det er også muligt at få en aftale om at få en cd-rom tilsendt fast, når nye numre af Pengenyt udkommer.

Du kan rekvirere en cd-rom ved henvendelse i dit lokale pengeinstitut.

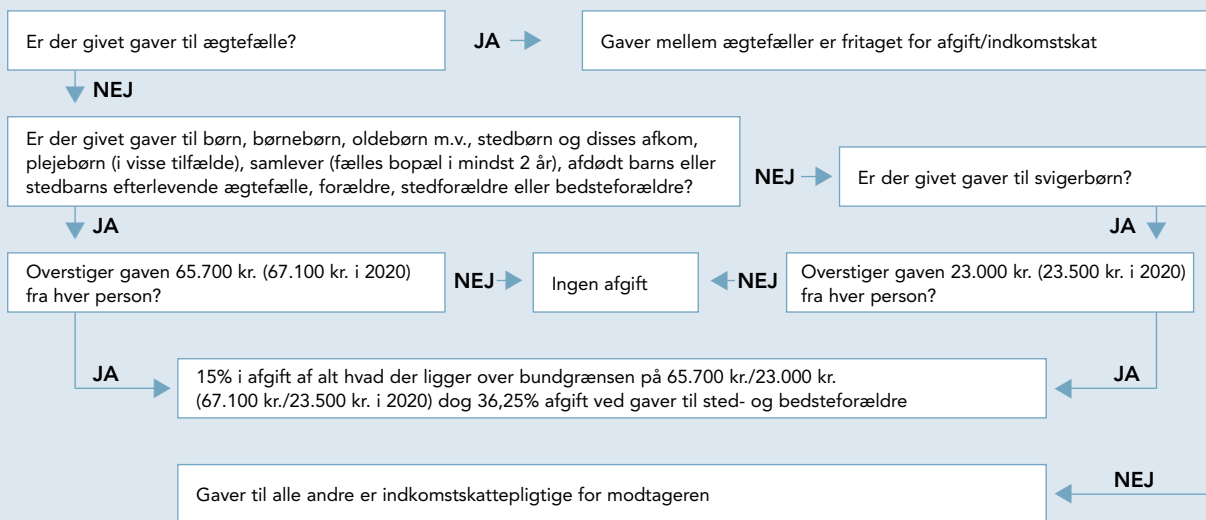

BEFORDRINGSFRADrag

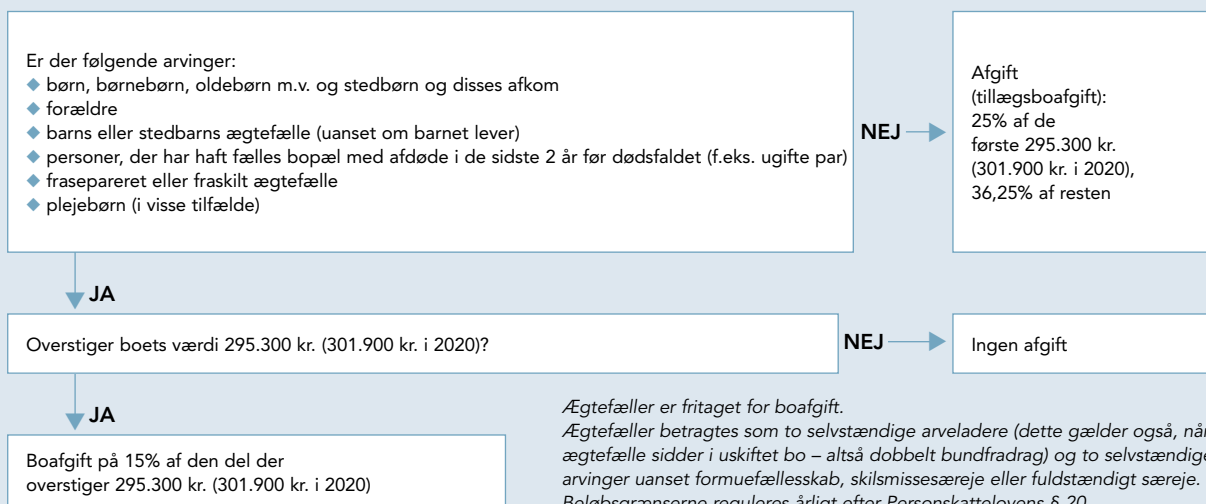
*) Bor man i en såkaldt udkantskommune, kan man også få befordringsfradrag på 1,98 kr. pr. km for de km, der ligger ud over 120 km. Man kan se hvilke kommuner, der regnes som udkantskommuner på skatteministeriets hjemmeside, skm.dk.

GAVEAFGIFT 2019/2020

Gavegiver og gavemodtager skal senest den 1. maj det efterfølgende år indgive anmeldelse om afgiftspligtige gaver og den afgiftspligtige værdi til SKAT.

BOAFGIFT (ARVEAFGIFT) 2019/2020

Ægtefæller er fritaget for boafgift.
Ægtefæller betragtes som to selvstændige arveladere (dette gælder også, når ægtefælle sidder i uskiftet bo – altså dobbelt bundfradrag) og to selvstændige arvinger uanset formuefællesskab, skilsmisssæreje eller fuldstændigt særeje. Beløbsgrænserne reguleres årligt efter Personskattelovens § 20.

AKTIEAVANCEBESKATNING for personer, Aktieavancebeskatningsloven af 21/12 2005

Gevinst	Beskattes som aktieindkomst
Tab	Børsnoterede aktier: Modregnes i udbytter og gevinster fra børsnoterede aktier. Overskydende tab kan fremføres uden tidsbegrænsning.
	Unoterede aktier: Tabsfradrag (særlig modregningsadgang i anden indkomst).
Eneste undtagelse fra ovenstående er børsnoterede aktier købt før 1/1 2006, som er ejet mere end tre år, og hvor beholdningen var under 136.600 kr. (273.100 kr. for ægtepar) 31/12 2005	
Gevinst	Skattefri
Tab	Ikke noget fradrag

AKTIEINDKOMST, Personskatteloven § 8a

Aktieudbytte og aktieavance, der er skattepligtige	2018	2019	2020
Indtil 54.000 kr.*) (55.300 kr. i 2020)	27%	27%	27%
Over 54.000 kr.*) (55.300 kr. i 2020)	42%	42%	42%

*) Bundfradraget kan overføres mellem ægtefæller.

AKTIESPAREKONTO, Aktiesparekontoloven §§ 9 og 14

	2018	2019	2020
Maks. indbetaling	-	50.000 kr.	51.100 kr.**)
Lagerbeskattes med	-	17%	17%

*) Vil eventuelt blive forhøjet til ca. 100.000 kr. afhængigt af forhandlinger i Folketinget.

ALDERSOPSPARING, RATEPENSION OG LIVRENTER

Pensionsbeskatningsloven §§ 16 og 18

Privatordning	2018	2019	2020
Maks. indbetaling til aldersopsparing	5.100 kr./46.000 kr.**)	5.200 kr./48.000 kr.**)	5.300 kr./50.200 kr.**)
Maks. indbetaling til ratepension	54.700 kr.**)	55.900 kr.**)	57.200 kr.**)
Livsvarig livrente, altid fradragsberettiget	50.400 kr.	51.500 kr.	52.600 kr.
Arbejdsgiverordning			
Maks. indbetaling til aldersopsparing	5.100 kr./46.000 kr.**)	5.200 kr./48.000 kr.**)	5.300 kr./50.200 kr.**)
Maks. indbetaling til ratepension	59.456 kr.**)	60.760 kr.**)	62.173 kr.**)
Maks. indbetaling til livsvarig livrente	Ingen beløbsgrænse	Ingen beløbsgrænse	Ingen beløbsgrænse

*) Beløbet gælder for alle en persons aldersopsparinger lagt sammen og er afhængigt af, om man har mere eller mindre end 5 år til folkepensionsalderen.

**) Beløbet gælder for alle en persons ratepensioner lagt sammen.

ARBEJDSMARKEDSBIDRAG, Arbejdsmarkedsbidragsloven § 1

	2018	2019	2020
Beregnes af løn og vederlag samt af skattepligtige personalegoder m.v.	8%	8%	8%

BEFORDRINGSGODTGØRELSE, Ligningsloven § 9b

Godtgørelse for benyttelse af egen bil samt motorcykel til erhvervsmæssig kørsel er skattefri, hvis den ikke overstiger følgende beløb:			
Årlig kørsel	2018	2019	2020
Indtil 20.000 km i ét år	3,54 kr./km	3,56 kr./km	Endnu ikke kendt
Ud over 20.000 km i ét år	1,94 kr./km	1,98 kr./km	

20.000 km-grænsen gælder kun for den enkelte arbejdsgiver.

Ved erhvervsmæssig kørsel forstås: Kørsel mellem sædvanlig bopæl og arbejdsplads i indtil 60 arbejdsdage inden for de foregående 24 måneder, kørsel mellem arbejdspladser og kørsel inden for samme arbejdsplads.

Indhent yderligere oplysninger om reglerne hos Skatteforvaltningen.

BEGRAVELSESHJÆLP 2019, Sundhedsloven § 160

Begraveshjælp	
Hvis afdøde er 18 år eller mere	11.200 kr.
Hvis afdøde er under 18 år	9.400 kr.
Formuegrænser	
Hvis afdøde er ugift og ikke har børn under 18 år	18.800 kr.
Hvis afdøde er gift og/eller har børn under 18 år	37.500 kr.

Begraveshjælpen nedsættes krone for krone med det beløb, en eventuel formue overstiger 18.800 kr., hvis afdøde er ugift, og 37.500 kr., hvis afdøde er gift. Det betyder, at hjælpen helt bortfalder ved formuer over henholdsvis 30.000 kr. og 48.700 kr. Hjælp til afdøde født før 1. april 1957 er dog mindst 1.050 kr.

BESKÆFTIGELSESRADRAG, Ligningsloven § 9j

	2018	2019	2020
Beregnes af løn, vederlag og skattepligtige personalegoder m.v. og fra 2018 indskud på visse pensionsordninger	9,50% dog maks. 34.300 kr.	10,10% dog maks. 37.200 kr.	10,50% dog maks. 39.400 kr.
Ekstra beskæftigelsesfradrag for enlige forsørgere	6,00% dog maks. 21.200 kr.	6,25% dog maks. 22.400 kr.	6,25% dog maks. 22.900 kr.

BINDENDE SVAR, Skatteforvaltningsloven §§ 23, 29 og 35c

	2018	2019	2020
Gebyr	400 kr.	400 kr.	400 kr.
Gebyr, ændring af indkomst- eller ejendomsværdiskat	2.300 kr.	2.400 kr.	2.500 kr.
Gebyr, klage til Skatteankestyrelsen og Landsskatteretten	400 kr.	400 kr.	400 kr.

BUNDFRADRAG, Personskatteloven §§ 7 og 10

	2018	2019	2020
Bundfradrag ved topskat	498.900 kr.	513.400 kr.	531.000 kr.
Alle der er fyldt 18 år	46.000 kr.	46.200 kr.	46.500 kr.
Børn/unge under 18 år	34.500 kr.	35.300 kr.	36.100 kr.

BØRNETILSKUD 2019, Børnetilskudsloven

	Pr. kvartal
Ordinært, udbetales kun efter ansøgning (pr. barn) § 2	1.441 kr.
Ekstra, udbetales kun efter ansøgning (pr. husstand) § 3	1.469 kr.
Særligt børnetilskud, udbetales uden ansøgning.	
Til forældreløse børn § 4, stk. 2	7.368 kr.
Særligt tillæg § 4, stk. 4	954 kr.
I en række andre tilfælde § 4, stk. 3	3.684 kr.
Flerbørnstilskud pr. barn ved flerbørnsfødsler, indtil børnene fylder 7 år. Skal ikke søges.	
Første barn	0 kr.
Følgende børn § 10a	2.377 kr.
Engangsbeløb	
Adoptionstilskud vedr. udenlandsk barn. Skal søges. § 10b	54.740 kr.
Pr. halvår	
Børnebidrag (Normalbidraget) § 14	7.368 kr.
Særligt tillæg § 14	954 kr.

BØRNE- OG UNGEYDELSER pr. kvartal, Børne- og ungeydelsesloven § 1

	2018	2019	2020
0-2 årige	4.506 kr.	4.557 kr.	4.596 kr.
3-6 årige	3.567 kr.	3.609 kr.	3.639 kr.
7-14 årige	2.808 kr.	2.838 kr.	2.862 kr.
15-17 årige (pr. måned)	936 kr.	946 kr.	954 kr.

Ydelsen udbetales for kvartalet efter barnets fødsel og sidste gang for den måned, hvor den unge fylder 18 år. Beløbet er skattefrit.

Ydelsen til 15-17-årige kan i visse tilfælde bortfalde, eksempelvis hvis den unge ikke følger sin uddannelsesplan.

Ydelsen aftrappes, hvis modtageren (oftest moderen) tjener mere end 782.600 kr. (800.100 kr. i 2020) om året. For et par sker aftrapningen på baggrund af, hvad de hver især tjener over dette beløb.

DAGPENGE 2019, Arbejdsløshedsforsikringsloven

	Dag	År
Fuldtdagsforsikrede dagpengemodtagere	871 kr.	226.391 kr.

DISKONTOEN

Nationalbankens officielle diskonto, senest ændret 6/7 2012	0,00 %
---	--------

EFTERLØN 2019, Arbejdsløshedsforsikringsloven

	Dag	År
91%-sats	792 kr.	206.012 kr.
100%-sats	871 kr.	226.391 kr.

EJENDOMSAVANCE, Ejendomsavancebeskatningsloven § 6

	2018	2019	2020
Maksimalt fradrag ved opgørelse af fortjeneste ved salg af fast ejendom	293.900 kr.	300.300 kr.	307.100 kr.

EJENDOMSVÆRDISKATTESATSER, Ejendomsværdiskatteloven §§ 5-8

Som beskrevet i tidligere numre af Pengenyt (se Pengenyt.dk) indføres et nyt boligskattesystem fra 2021. I skemaet her er det de gældende satser, vi beskriver.

	2018	2019	2020
Ejendomsværdiskat			
- af ejendomsværdi under 3.040.000 kr.	1%	1%	1%
- af ejendomsværdi over 3.040.000 kr.	3%	3%	3%
Nedslag i ejendomsværdiskatten for ejerboliger erhvervet den 1. juli 1998 eller før. Beregnet af hele ejendomsværdien	0,2%	0,2%	0,2%
Yderligere nedslag i ejendomsværdiskatten for visse ejerboliger erhvervet den 1. juli 1998 eller før. Beregnet af hele ejendomsværdien	0,4% (maks. 1.200 kr.)	0,4% (maks. 1.200 kr.)	0,4% (maks. 1.200 kr.)
Nedslag i ejendomsværdiskatten for pensionister fyldt 65*) inden udgangen af indkomståret. Beregnet af hele ejendomsværdien. Nedslaget er indkomstafhængigt		0,4% (maks. 6.000 kr. for helårsboliger og maks. 2.000 kr. for fritidsboliger)	

*) For pensionister født før 1/7 1939 er grænsen 67 år.

ETABLERINGSKONTO, Etablerings- og iværksætterkontoloven § 5

	2018	2019	2020
Minimum indskud	5.000 kr.	5.000 kr.	5.000 kr.
Maksimalt indskud af årets nettolønindtægt	60%	60%	60%
Dog kan der altid indskydes	250.000 kr.	250.000 kr.	250.000 kr.
Etablering har fundet sted, når der er købt formuegoder for	87.600 kr.	89.500 kr.	91.500 kr.

FAGFORENINGSKONTINGENT

	2018	2019	2020
Loft for fradrag (bemærk, at kontingenter til a-kassen og efterlønsordningen fortsat er fuldt fradrags-berettigede)	6.000 kr.	6.000 kr.	6.000 kr.

FIRMABIL

Arbejdsgiverens anskaffelsestidspunkt	Bilens værdi sættes til:		
Højest 36 måneder fra 1. registrering Derefter:	Oprindelig nyvognspris 75% af nyvognspris		
Mere end 36 måneder efter 1. registrering	Arbejdsgiverens købspris inkl. evt. istandsættelsesudgifter		
	2018	2019	2020
Følgende procent af bilens værdi medregnes som personlig indkomst:			
Under 300.000 kr.*)	25%	25%	25%
Over 300.000 kr.	20%	20%	20%
Hertil kommer et miljøtillæg, der svarer til 150% af ejerafgiften			

*) Værdien beregnes dog som mindst 160.000 kr.

FOLKEPENSION 2019, Pensionsloven § 12

	Reelt enlige	Andre
Grundbeløb pr. måned	6.327 kr.	6.327 kr.
Pensionstillæg pr. måned	6.923 kr.	3.453 kr.

Pensionen indtægtsreguleres. Grundbeløbet udbetales dog ubeskåret, medmindre man har arbejdsindtægt, der overstiger 329.600 kr.

GAVER, Ligningsloven § 8a, stk. 1

	2018	2019	2020
Gaver til godkendte foreninger m.v.			
Maksimalt fradrag pr. år.	15.900 kr.	16.300 kr.	16.600 kr.
Mindstebeløb pr. forening m.v.	Ophævet	Ophævet	Ophævet

GRATIALER M.V., Ligningsloven § 7u, stk. 1

	2018	2019	2020
Bundfradrag	8.000 kr.	8.000 kr.	8.000 kr.

HUSDYRBESÆTNING, Husdyrbeskatningsloven § 2

	2018	2019	2020
Maksimal nedskrivning	15%	15%	15%

JOBFRADRAG, Ligningsloven § 9k

	2018	2019	2020
Beregnes af løn, vederlag og skattepligtige personalegoder m.v. og indskud på visse pensionsordninger ÷ bundfradrag 191.600 kr. (195.800 kr i 2020)	2,50% dog maks. 1.400 kr.	3,75% dog maks. 2.100 kr.	4,5% dog maks. 2.600 kr.

KAPITALAFKASTSATS, Virksomhedsskatteloven §§ 9 og 22a

	2018	2019	2020
Ifølge Virksomhedsskatteloven	0 %	0%	Endnu ikke kendt

LØNMOTAGERFRADRAG, Ligningsloven § 9

	2018	2019	2020
Bundgrænse ved fradrag for visse lønmodtagerudgifter	6.100 kr.	6.200 kr.	6.300 kr.

MEDARBEJDEnde ÆGTEFÆLLE, Kildeskatteloven § 25A

	2018	2019	2020
Maksimalt beløb, der kan overføres til medarbejdende ægtefælle	235.800 kr.	241.000 kr.	246.400 kr.

MINDSTERENTEN (EFTER KURSGEVINSTORDNINGEN)

Obligationer, fordringer m.v. Udstedt i perioden	Mindsterenten (dvs. den pålydende rente)
10.10.2002 til og med 30.06.2003	3%
01.07.2003 til og med 31.12.2003	2%
01.01.2004 til og med 30.06.2005	3%
01.07.2005 til og med 30.06.2006	2%
01.07.2006 til og med 30.06.2007	3%
01.07.2007 til og med 31.12.2008	4%
01.01.2009 til og med 31.03.2009	3%
01.04.2009 til og med 30.06.2010	2%
01.07.2010 til og med 30.06.2011	1%
01.07.2011 til og med 31.12.2011	2%
01.01.2012 til og med 30.06.2012*)	1%

Obligationer købt før 27. januar 2010 vil altid kunne handles (eller blive indfriet), uden at kursgevinsten bliver beskattet, hvis de opfylder mindsterentekravet på udstedelsestidspunktet. Kursgevinsten er derimod skattepligtig, hvis obligationerne er købt fra og med 27. januar 2010.

*) Herefter beregnes mindsterenten ikke længere.

OPHØRSPENSION, Pensionsbeskatningsloven § 15a

	2018	2019	2020
Maksimalt indskud af kapital fra salg af virksomhed	2.743.700 kr.	2.803.900 kr.	2.866.600 kr.

PERSONSKATTESATSER

Skattegrundlag og procenter	2018	2019	2020
Bundskat Beregnes af: Personlig indkomst + positiv nettokapitalindkomst	11,13%	12,13%	12,14%
Topskat Beregnes af: Personlig indkomst + positiv nettokapitalindkomst (+ et bundfradrag på 44.800 kr. – det dobbelte for ægtepar (45.800 kr. i 2020)) + bundfradrag 513.400 kr. (531.000 kr. i 2020) Bundfradraget overføres ikke mellem ægtefæller, dog sambeskattes positiv nettokapitalindkomst.	15%	15%	15%
Kommuneskat (beregningseksempel – varierer fra kommune til kommune)	24,89%	24,92%	24,92%
Sundhedsbidrag	1%	0%	0%
I alt (skatteloft)	52,02%	52,05%	52,06%
Overstiger skatteprocenten skatteloftet på 52,05% (52,06% i 2020), nedsættes topskatten tilsvarende.			
Særligt skatteloft for positiv nettokapitalindkomst	42%	42%	42%
Overstiges dette skatteloft, nedsættes topskatten af den positive nettokapitalindkomst tilsvarende.			
Kirkeskat (gennemsnitstal – varierer)	0,89%	0,89%	0,89%

PENSIONSFAKASTSKAT, Pensionsafkastbeskatningsloven § 2

	2018	2019	2020
Pensionsafkastskat	15,3%	15,3%	15,3%

PENSIONSFRADRAG, Ligningsloven § 9I

	2018	2019	2020
For indbetalinger op til 71.500 kr. (73.100 kr. i 2020) pr. år på en ratepension eller livrente m.m.			
Mere end 15 år til folkepensionsalderen	8%	8%	12%
15 år eller mindre til folkepensionsalderen	20%	22%	32%

REJSEGODTGØRELSE, Ligningsloven §§ 9 og 9a

Betingelser	2018	2019	2020
Varighed på mere end 24 timer for rejser i Danmark og udlandet. Der kan højst fradrages 28.000 kr. (28.600 kr. i 2020) pr. år pr. person.			
Logi	214 kr.	219 kr.	223 kr.
Udgifter til logi kan dækkes skattefrit efter regning, eller ved at arbejdsgiver stiller bolig til rådighed. Stilles der ikke logi til rådighed, kan der betales med ovenstående satser.			
Rejse			
Godtgørelse pr. døgn	498 kr.	509 kr.	521 kr.
Pr. påbegyndt time	20,75 kr.	21,20 kr.	21,70 kr.
Der kan højst udbetales rejsegodtgørelse i 12 måneder ved rejse i Danmark og i udlandet.			
Fri fortæring			
Hvis der under rejsen/mødet modtages delvis fri fortæring, reduceres godtgørelsen med flg. beløb pr. døgn:			
Morgenmad	74,70 kr.	76,35 kr.	78,15 kr.
Frokost	149,40 kr.	152,70 kr.	156,30 kr.
Middag	149,40 kr.	152,70 kr.	156,30 kr.
Særregler			
Langturschauffører Kørsel både i Danmark og udlandet pr. døgn	498 kr.	509 kr.	521 kr.
Turistchauffører Kørsel udelukkende i Danmark pr. døgn	75 kr.	75 kr.	75 kr.
Kørsel både i Danmark og udlandet pr. døgn	150 kr.	150 kr.	150 kr.

RETSKATTEBETALING, Kildeskatteloven §§ 61 og 61a

Restskat for	2018	2019	2020
Restskat op til	20.100 kr.	20.500 kr.	21.000 kr.
Indregnes i den løbende skat for	2020	2021	2022

RETSHJÆLP 2019, Retsplejeloven §§ 323 og 325

Ved advokat og fri proces	pr. år
Indtægtsgrænse: Enlige	329.000 kr.
Indtægtsgrænse: Samlevende	418.000 kr.
Indtægtsgrænse: Tillæg pr. barn under 18 år	57.000 kr.

SELSKABS- OG VIRKSOMHEDSSKAT

Aktie- og anpartsselskaber	2018	2019	2020
Skatteprocent ved betaling af a conto skat	22%	22%	22%
Virksomhedsskat			
Skat af opsparret overskud	22%	22%	22%

SOMMERHUS TIL RÅDIGHED, Ligningsloven § 16, stk. 5

Følgende medregnes som indtægt, pr. uge	2018	2019	2020
Uge 22-34	1/2% af ejendomsværdien		
Andre uger	1/4% af ejendomsværdien		

STRAKSAFSKRIVNING, Afskrivningsloven §§ 6, 11, 42 og 43

	2018	2019	2020
Største købspris for driftsmiddel, hvis udgiften ønskes fratrukket straks	13.500 kr.	13.800 kr.	14.100 kr.

SU-SATSER 2019

Satser for 18- og 19-årige i ungdomsuddannelser	pr. md.
Grundsats til alle	1.365 kr.*)
Maks. tillæg til hjemmeboende afhængigt af forældres indkomst	1.701 kr.
Maksimum i alt	3.066 kr.**)
Grundsats til udeboende med særlig godkendelse	3.956 kr.
Maks. tillæg afhængigt af forældres indkomst	2.210 kr.
Maksimum i alt	6.166 kr.
Stipendium til hjælp til dækning af undervisningsafgifter maks.	2.407 kr.
Satser i videregående uddannelser og for studerende på 20 år og derover i ungdomsuddannelser	
Hjemmeboende	3.066 kr.***)
Udeboende	6.166 kr.
Stipendium til hjælp til dækning af undervisningsafgifter maks.	2.407 kr.
SU-lån	3.155 kr.
Slutlån	8.139 kr.
Tillægsstipendium til enlige forsørgere	6.090 kr.
Ekstra lån til forsørgere	1.559 kr.

*) Hvis uddannelsen er startet efter 1. juli 2014, er beløbet 946 kr.

**) Hvis uddannelsen er startet efter 1. juli 2014, er beløbet 2.625 kr.

***) Hvis uddannelsen er startet efter 1. juli 2014, er beløbet 946 kr. + et tillæg på maks. 1.679 kr. afhængigt af forældres indkomst.

TELEFON, Ligningsloven § 16, stk. 12

	2018	2019	2020
Værdi af fri telefon	2.800 kr.	2.800 kr.	- *)
*) Beskatningen af fri telefon er egentlig afskaffet for 2020, men vil muligvis blive indført igen afhængigt af forhandlinger i Folketinget.			

VALUTAKURSGEVINST OG -TAB, Kursgevinstloven §§ 14 og 23

	2018	2019	2020
Skattefri bundgrænse for personer	2.000 kr.	2.000 kr.	2.000 kr.

LOKALE PENGEINSTITUTTER

Nærhed i højsædet

I Lokale Pengeinstitutter er vi 55 banker, sparekasser og andelskasser med ca. 500 afdelinger over hele landet.

Vi er hver for sig selvstændige, lokale pengeinstitutter, og ét af vores fælles mål er nærhed og personlig rådgivning – landet rundt, året rundt.

Alm. Brand Bank
BankNordik
Basisbank
Betri Banki
Borbjerg Sparekasse
Broager Sparekasse
Coop Bank
Danske Andelskassers Bank
Den Jyske Sparekasse
Djurslands Bank
Dragsholm Sparekasse
Dronninglund Sparekasse
Fanø Sparekasse
Faster Andelskasse
Folkesparekassen
Frørup Andelskasse
Frøs Sparekasse
Frøslev-Møllerup Sparekasse
Fynske Bank
Fælleskassen
Grønlandsbanken
Hvidbjerg Bank
Jutlander Bank
Klim Sparekasse
Kreditbanken
Langå Sparekasse
Leasing Fyn Bank
Lollands Bank

Lægernes Bank
Lån & Spar Bank
Merkur Andelskasse
Middelfart Sparekasse
Møns Bank
Nordfyns Bank
Nordoya Sparikassi
PenSam Bank
Ringkjøbing Landbobank
Rise Flemløse Sparekasse
Rønde Sparekasse
Salling Bank
Skjern Bank
Sparekassen Balling
Sparekassen Bredebro
Sparekassen Den lille Bikube
Sparekassen Djursland
Sparekassen for Nr. Nebel og Omegn
Sparekassen Kronjylland
Sparekassen Sjælland-Fyn
Sparekassen Thy
Sparekassen Vendsyssel
Stadil Sparekasse
Suduroyar Sparikassi
Sønderhå-Hørsted Sparekasse
Totalbanken
vestjyskBANK